

DIRVA

Nr. 98

Rugpiūtis-August 24, 1960

Cleveland, Ohio

AMERIKA PAREIKALAVO VĖL IŠKELTI JUNGTTINĖSE TAUTOSE VENGRIJOS KLAUSIMĄ

Jungtinės Amerikos Valstybės pareikalavo, kad ateinančioje Jungtinių Tautų plenumo sesijoje, prasidedančioje rugsėjo 20, būtų nagrinėjamas sovietų elgesys Vengrijoje.

JAV delegacijos šefas Henry Cabot Lodge įteikė raštą Jungt. Tautų gen. sekr. Hammarskjöldui, reikalaujantį į penkioliktosios JT plenumo sesijos darbotvarkę įtraukti Vengrijos klausimą, praėjus kelioms valandoms po to, kai Sovietija pareikalavo, kad toje sesijoje būtų svarstomi JAV žvalgybinių lėktuvų U-2 ir RB-47 incidentai.

JAV memorandume Vengrijos klausimu nurodoma, kad Sovietija ir komunistinė Vengrijos vyriausybė vis dar neįsileidžia Jungtinių Tautų specialaus atstovo. Tuo tarpu dar nežinoma, kokio pobūdžio pranešimas bus pateiktas Jungt. Tautų plenumo sesijai, bet iš kai kurių šaltinių patiriama, jog Sir Leslie Munro, specialus Jungt. Tautų įgaliotinis Vengrijos reikalams, jau baigias paruošti pranešimą apie sąlygas Vengrijoje.

Rusams tankais ir artilerija sužlugdžius antikomunistinį vengrų sukilimą 1956 metais, Munro

buvo paskirtas stebėti būklei Vengrijoje, ir jis visą laiką gaudavo pranešimus iš Budapesto ir kitų Vengrijos dalių.

Sovietijos užs. reik. min. Gromyko rašte Hammarskjöldui JAV kaltinama, kad ji tęsianti agresinę politiką prieš Rusiją. Tuos kaltinimus jau atmetė Saugumo Taryba, kai ten buvo iškelti U-2 ir RB-47 incidentai. Sovietija tada paskelbė, kad ji skundą perduosianti JT plenumui.

Gromyko laiškas parodo Sovietijoje nusistatymą visokiais būdais išlaikyti ir tęsti propagandinę kampaniją prieš Jungtines Amerikos Valstybes.

Laiške atpasakojamas U-2 incidentas, bet neminima, kad sovietija nuteisė lakūną F.C. Powers dešimčiai metų kalėjimo.

Laiškan taip pat įtraukti pirmieji viešai skelbiami abiejų į sovietų rankas pakliuvusių ir parodinės bylos laukiančių RB-47 įgulos narių tardymo duomenys. Ten sakoma, kad jie liudiję, jog lėktuvas "priklausė JAV Strateginės Oro Komandos grupei, priskirtai prie 55 eskadrilės ir atlikinėjusiai specialius orinės žvalgybos uždavinius".

Sovietai, kaip atrodo, abu lakūnus dar tebetardo. Pakartotiniai JAV ambasados prašymai pasimatyti su jais buvo atmesti. Sovietija taip pat vetavo JAV pasiūlymą Saugumo Taryboje, kad būtų sudaryta neutrali komisija, kuri ištirtų RB-47 incidentą. Taip pat buvo atmestas pasiūlymas leisti tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovams pasimatyti su lėktuvo įgulos nariais. Kaip atsimename, iš šešių įgulos narių vienas žuvo, du pateko į sovietų rankas, o trys tebelaiškomi dingusiais be žinios.

Sovietų reikalavimas įtraukti lėktuvų incidentus į Jungtinių Tautų plenumo darbotvarkę yra naujas sovietų žingsnis apkaltinti JAV, kad jos intensyvinančios šaltąjį karą ir grasinančios pasaulio taiką.

INCIDENTAS BALTIJOS UOSTE

Komsomolskaja Pravda Maskvoje paskelbė, kad du "šnipai" -- vyrai ir moteris -- bandė užvaldyti sovietinį susisiekimo lėktuvą ir priversti įgulą išskristi į užsienį. Laikraštis nenurodo nei vardų, nei datų, tik mini, kad incidentas įvykęs Baltijos uoste. Taip pat neminima, ar lėktuvas buvęs ore, ar ant žemės.

Pagal komjaunimo organo pra-

Anna Kaskas, muzikiniame gyvenime viena iš toliausiai prasikynusių kelių lietuvių, Metropolitan operos solistė, kontraltas, Rochesterio Universiteto Eastman School of Music profesorė, atliks meninę programą Dirvos 45 metų sukakties spaudos balijuje, įvykstančiam rugsėjo 24 d. Slovenian Auditorium. Visi Dirvos skaitytojai ir bičiuliai kviečiami tam įvykiui ruoštis ir dalyvauti.

KUBA RUOŠIA KOMUNISTINIUS PARTIZANUS

Jungtinės Amerikos Valstybės apkaltino Kubą, kad toji "sukūrė programą komunistų agentams ir partizanams ruošti, siekdamą išplėsti komunizmą visoje Lotynų Amerikoje". Kuba taip pat kaltinama, kad ji nuleidžianti "švendrių uždangą" savo žmonių nuo išorinio pasaulio izoliuoti.

Tie kaltinimai buvo išdėstyti dokumente, kuris buvo išdalintas prieš prasidedant Amerikos Valstybių Organizacijos užsieninių reikalų ministrų konferencijos antrajai daliai, skirtai Kubos klausimui nagrinėti.

Minėtame dokumente JAV nurodo, kad toji komunistinių agentų paruošimo programa yra vykdoma per "tarptautinę darbo brigadą, neseniai įsteigtą Kuboje, sovietų globojamai Pasaulinei Demokratinės Jaunuomenės Federacijai remiant".

JAV įteiktas dokumentas yra vadinamas priedu prie ankstesnės informacijos, kuri buvo perduota Tarpamerikiniame Taikos Komitetui. Kaip pagrindiniame, taip ir papildomame dokumente nesiliūta jokios akcijos. Taip pat jame neminimas diena anksčiau, karinio parado metu, Kuboje paskelbtas pranešimas, kad Castro režimo Čekoslovakijoje pirktieji ginklai yra naudojami Kubos milicijos. Tame parade automatiniais čekų gamybos šautuvais ginkluotiems milicininkams pareiškė, kad milicija galėsianti atmušti kiekvieną "agresorių", įskaitant ir Jungtines Amerikos Valstybes.

JAV dokumentas sudarė staigmeną Lotynų Amerikos kraštų delegatams, kurie tikėjosi, kad šių, sunkiausių istorijoje, Lotynų Amerikos valstybių pasitarimų pradžia busianti rami. Kolumbijos užs. reik. min. Julio Cesar Turbay Ayala išrinktas konferencijos pirmininku po to, kai eilė kitų kandidatų atsisakė.

Pirmoje konferencijos dalyje buvo priimta rezoliucija, pasmerkianti diktatorinį režimą Dominikos Respublikoje dėl agresingų veiksmų prieš Venezuelą. Rezoliucijoje reikalaujama baudžiamųjų priemonių Dominikos Respublikai, kolektyviškai nutraukiant diplomatinis santykius ir pritaikant "dalines" ekonomines sankcijas.

Antroje konferencijos dalyje numatyta svarstyti subsyvinės veiklos ir intervencijos iš kitų kontinentų grėsmę, įtampą Karibuose ir degančias ekonomines problemas. Daugumas jų išreiškia Lotynų Amerikos vyriausybės susirūpinimą iš Kubos

plaukiančia revoliucine propaganda.

KUBOJE tuo tarpu buvo labai iškilmingai priimtas atvykęs naujasis sovietų ambasadorius Sergiejus M. Kudriavcevas. Kubos užsieninių reikalų ministerija paskelbė išsamią jo biografiją, išgirdama jį ir nurodyma, kad jis kalbės ispanų, prancūzų, anglų ir italų kalbomis, tačiau nepaminėdama jo diplomatinės tarnybos Kanadoje, kur jis 1945 metais buvo iššifruotas špionažo aferoje.

Taip pat iš Kubos gausėja pranešimai apie incidentus tarp katalikų ir komunistų. Vienas kunigas, jėzuitas Marcial Bedoya, buvo sužeistas šūviu, kai jis bandė apginti kelis jaunuolius. Nei policija, nei Bažnyčios organai nepaskelbė incidento detalių.

Havanoje taip pat kalbama, kad Kuba iš Čekoslovakijos nusipirkusi 12 sprausminių lėktuvų ir Kubos armijos pilotai yra apmokomi Pragoje.

ROŽIŲ ESENCIJA VIETOJ AUKSO

Bulgarijos vyriausybė vietoj aukso viename Londone banke deponavo 1,100 svarų atarą kad galėtų padengti prekybos su Anglija deficitą, kuris šiais metais siekia 2,8 mil. dol. Deponuoto ataro vertė skaičiuojama 840,000 dol.

Ataras yra rožių žiedlapių esencija, naudojama kvapalams gaminti. Vienam jo svarui išgauti reikia maždaug 4,000 svarų rinktinių rožių žiedų.

Šia proga prisimintina, kad Sovietija 1945 metais nusavino Bulgarijos visus ataro rezervus ir pasaulinėje rinkoje jį parduvinėjo pati numuštomis kainomis, tuo išvystydama konkurenciją su kitais ataro gamintojais ir nepaprastai uždirbdama.

* MOLOTOVAS, buvęs vienas iš didžiųjų Stalino režimo ramsčių ir pastaraisiais metais Chruščiovo išsiųstas nereikšmingomis pareigomis į Azijos gilumą, dabar paskirtas Sovietijos delegatu į tarptautinę atominės energijos agentūrą.

KAIRĖJE: Šiomis dienomis susitiko dar viena šeima, kurią karas buvo perskyręs. I. Clark, N. J., pas dukterį iš Lietuvos atvyko Gailiai, kurie galėjo padėti Kongreso atstovei Florence P. Dwyer, daug rūpesčio padėjusiai dėl jų išleidimo iš Lietuvos. Nuotraukoje iš kairės: Kongreso atstovė Florence P. Dwyer, Antanas Gailius su žmona, Užpakalio stovi duktė Ona ir žentas Jonas Zubavičius.

Iš pasaulinės politikos užkulisių

KALBOS APIE 'DIPLOMATINĘ AUKĄ'

Apgaulingos taikos ramybė kabo 1948 birželio 24 rytą virš Berlyno griuvėsių. Gatvėse dar visai tylu. Pora vyresnio amžiaus vyrų darbiniais drabužiais, su nusitrynusiais portfeliais po pažastimis, laukia pirmojo tramvajaus. Pro šalį pravažiuoja sunkvežimiai. Iš atvirų langų girdisi žadintuvų čirškimas. Žila, nedidelio ūgio laikraščių pardavėja nešasi rytinių laikraščių pluoštą. Nelinksmos žinios, kurias berlyniečiai, juodos duonos riekelę užgerdamas netikra kava, perskaitys:

"Berlynas, VI.24 (ADN)--Jau anksčiau pranešti techniški sutrikimai geležinkelio Berlynas--Helmstedtas ruožė, kaip iš kompetentingų įstaigų patirama, yra daug rimtesni, negu iš karto buvo manyta.

"Šiuo momentu yra sunku pramatyti, kada laikinai nutrauktąjį keleivinį ir prekinį susisiekimą vėl bus galima atstatyti. Kyla rimtas rūpinimas dėl trijų vakarinių sektorių aprūpinimo maistu, nes jis priklauso nuo transporto geležinkelio ta linija. Didžiausių sunkumų pirmoje eilėje laukiama prancūzų sektoriuje, nes ten yra mažos bulvių, mėsos, riebalų ir grūdų atsargos. Nedidelės maisto produktų atsargos yra ir britų bei amerikiečių sektoriuose".

Taip praneša komunistinė žinių agentūra.

Tuo pat metu vakarinių sektorių berlyniečiai patiria, kad dėl techninių kliūčių sovietų zonoje esanti elektros jėgainė turi labai smarkiai suvaržyti srovės tiekimą vakariniams sektoriams.

Tai reiškia: vakariniams miesto sektoriams užmetama blokada. Sovietai neduoda pagrindo abejojti, kad jų "techninės kliūtys" esančios labai rimtos. Jie neleidžia į vakarinius sektorius įvežti net pieno kūdikiams.

Tą permainingą rytą sovietai taip pat pradeda milžinišką propagandinę ugnį, kuri vakariečių pasipriešinimo fronte palieka gilius kraterius.

Gen. mjr. Clarence R. Huebner, amerikiečių karinių pajėgų viršininkas Vokietijoje, įsijungia radijo priimtuvą savo štabe, Frankfurte. Jo platus veidas atrodo labai rimtas, kai jis atsuka į savo komendantą:

--Jeigu tai tiesa, ką komunistų radijas skelbia apie sukilimus Vakarų Berlyne, tai reikalai vėl niūniai. Aš noriu pasikibėti su Howley. Sujunkite mane su Berlynu.

Už minutės adjutantas ištiesia generalui telefono ragelį. Huebneris įjį griebia neįprastu smarkumu:

--Alio, Howley, mes tik girdėjome rusų radijo žinias. Kokia yra tikroji būklė? Jeigu jums reikia kariuomenės, mes tuoj pat pasiųsime. Tik sakysite, kiek reikia.

Pulkinkas Howley sėdi prie savo rašomojo stalo Berlyne. Jo dešinioji žaidžia maža metaline šerno figūra, o kairiąja prie ausies jis laiko telefono ragelį.

--Ką tamsta sakai, generale? Kariuomenės?--Howley papurto savo galvą.--Ne, visa, ką girdėjote, yra rusiškas melas. Mūsų sektoriuje nėra jokių neramumų. Padėtis, tiesa, įtempta, bet mes ją laikome savo rankose. Aš manau, kad susitvarkysime patys.

Tačiau iš tikrųjų Howley nesijaučia toks tikras. Beveik kas valandą ateina pranešimai apie naujus rusų kariuomenės pergrupavimus. 300,000 raudonarmiečių yra sovietinėje zonoje, 18,000 karių rusai laiko savo sektoriuje. O Howley turi tik 3,000 karių.

--Mes Berlyno nepaliksim,--užtikrina Howley,--mes liksime.

Tačiau Vakarų sąjungininkų vieningumas Berlyno klausimu tėra tik netvirtas fasadas. Visada pesimistiškai nusiteikę britų karinis komendantas, gen. Herbert, murma pro savo ūsus:

--Iki spalio mes rusai vistiek išvys.

Ir už karinių štabų kulisų toms dienomis neklesti joks optimizmas. "New York Times" toms dienomis iš Frankfurto praneša:

"...turima įspūdžio, kad Vakarų sąjungininkai ruošęsi atsi-

traukti, jei Berlyno gyventojams reikėtų per daug kentėti. Jei rusai ir toliau tęs transporto suvaržymus, miesto, kuriam kasdien reikia 2000 tonų papildymo, nebus galima išmaitinti iš oro. Tuo atveju Vakarų sąjungininkų sprendimas palikti miestą būtų paskelbtas kaip diplomatinė auka vokiečių naudai."

Frankfurte, karinės valdžios posėdžių salėje, gyvai diskutuoja civiliai ir kariškiai. Jie laukia iš Heidelbergo grįžtančio karinio gubernatoriaus Clay. Saulė jau seniai nusileidusi, kai jo automobilis pasirodo ties karinės gubernatūros rūmais. Ilgu žingsniu jis kopia laiptais. Salėje pokalbiai nutyla, jam pasirodžius.

--Prašau sėstis, ponai.

Clay atsuka savo siaurą, aštrių bruožų veidą į bendradarbius ir politinius patarėjus. Kai kurie karininkai nuleidžia žvilgsnius į savo rankas. Visi žino, kad šis posėdis nulems Berlyno likimą. Jeigu Clay bendradarbiai ir po-

litiniai patarėjai įtikins jį, kad pasilikimas Berlyne yra beviltingas, Washington visą laiką svyruoja politikai tuoj pat priartės atsitraukimui.

--Prašau atsiminti, kad čia mes susiduriame su vienu iš brutaliausių bandymų visojenaujausiu laikų istorijoje: masinį badą norima panaudoti, kaip politinio spaudimo priemonę. Visi vokiečių politikai, išskyrus komunistinius SED-istus, ir tūkstančiai eilinių vokiečių drąsiai pareiškia savo priešingumą komunistui. Mes neturime jų nuvilti bet kokiomis užuominomis apie atsitraukimą iš Berlyno,--įtikinėja savo karininkus generalas Clay.

--Amerikiniame sektoriuje miltų turime nepilnam mėnesiui. Į tai reikia atkreipti dėmesį, nepaisant viso idealizmo,--aiškina vienas politinis patarėjas.--Mes turime atsiminti, kad mums reikia išmaitinti 2,2 milijono gyventojų.

IŠTRAUKOS IŠ LAKŪNO POWERS BYLOS

(2)

Žemiau pateikiamos protokolinės ištraukos iš Maskvoje vykusios amerikiečių lakūno Francis Gary Powers parodinės bylos, pirmosios dienos posėdžio, kaip jas užregistravo britų ir amerikiečių žinių agentūrų korespondentai--stenografai.

Kitoje teismo tardymo vietoje Powers pareiškė, kad jis skrido 380 mylių per valandą

--Ar negalėtume bent šeimų narius evakuoti?--pasigirsta kitas klausimas.

Clay sujuda savo kėdėje. Jo balsas skamba energija:

--Aš visą laiką priešinsiuosi mūsų šeimų išgabenimui iš Berlyno. Mes turime išsėrbti viską, nepaisydami, kas bebūtų mums patiekta.

Ir žodis karas pakartotinai iškyla debatuose, ir karinis Vakarų sąjungininkų silpnumas Berlyne kai kuriuos ponus paskatina pareikšti susirūpinimą. Peleninės prisipildo iki kraštų, kambary vis labiau tirštėja dūmdebesys. (Bus daugiau)

60,000 pėdų aukštyje, o vėliau, sumažėjus degalų kiekiui, galėjo pakilti iki 68,000 pėdų. Jis pareiškė, kad buvo kludytas posėdžio metu.

Powers--Aš skridau galbūt minutę tiesiai po posėdžio, kai išgirdau ir pajutau duslų sprogimą. Jis man atrodė užpakalyje manęs, ir aš galėjau matyti oranžinę šviesą. Aš negalėjau panaudoti išsiviežiamą sėdynę dėl traukos jėgų ir atsimenu, kad kritau per erdvę iki maždaug 33,000 pėdų, kol paaiškėjo, kad negalėsiu panaudoti išsiviežiamosios sėdynės, tada atidariau kabinos dangtį ir atpalaidavau diržą. Jėga išmetė mane pusiau iš lėktuvo ir pusiau į instrumentų lentą. Aš buvau užmiršęs atpalaiduoti kai kuriuos įtaisus ir turėjau jėga išsisprauti iš lėktuvo. Parašius atsidarė automatiškai, kai palikau lėktuvą.

Powers toliau liudijo, kad U-2 uodegoje buvo įrengimai suardyti radaro signalams, siunčiamiems nuo žemės ar kito lėktuvo. Jam buvusios duotos instrukcijos registruoti viską, kas nebuvo pažymėta žemėlapyje. Jis vadino tai "piloto papročiu".

Rudenko--Ar tas paprotys turėjo šnipinėjimo tikslus?

Powers--Aš tai būčiau daręs ir virš Jungtinių Amerikos Valstybių teritorijos.

R.--Bet tamsta skridai per Sovietijos teritoriją. Logiškai, tai buvo įsiveržimas šnipinėjimo tikslais.

P.--Prileidžiu, kad buvo.

Powers liudijo, kad jis anksčiau buvo skraidęs virš Juodosios jūros ir netoli Kaspijos jūros.

R.--Ar lėktuvai, skirti specialioms skridimams išilgai Sovietijos sienų, buvo aprūpinti specialiais žvalgybiniais įrengimais?

P.--Taip, ten buvo specialūs įrengimai, bet aš nežinau jų charakterio.

R.--Koks buvo tamstos (skridimų) specialus tikslas ir instrukcijos?

P.--1956 metais mes labiau domėjomės Juodosios jūros sritimi, bet vėliau mūsų susidomėjimas buvo sukoncentruotas toliau į rytus. Man buvo pasakyta, kad skrisdama aš galiu pamatyti raketų iššovimo rampas. Aš spėjau, kad jie domėjosi raketų iššovimo bazėmis.

R.--Ką tamsta fotografavai tų skraidymų metu?

P.--Aš nežinau. Aš tik įjunginėjau mygtukus.

R.--Bet po gegužės 1 mes nustatėme, kokius rezultatus tamsta gaudavai?

P.--Taip.

R.--Ar tamsta užregistravai kokias radijo lubeis?

P.--Aš nežinau, bet prileidžiu, kad įrengimai padarė tai.

R.--Ar iš to neišduktu, kad tai buvo žvalgybiniai skridimai?

P.--Galvočiau, kad tai buvo žvalgybiniai skridimai.

Rudenko klausinėjo kaltinamąjį apie "savižudybės adatą", rastą jo žinioje. Lakūnas pasakė, kad jam būvę nurodyta ją panaudoti kankinimų atveju.

R.--Ar tamsta buvai kankintas?

P.--Ne, su manimi buvo elgamasi labai gražiai.

Teismo salėje pasigirdo juokas, kai Powers pareiškė, kad begarsis pistoletas ir 205 šoviniai buvo medžioklės tikslams (JAV karo lakūnams, išsilaidžiantiems į rizikingesnes ke-

liones, visada išduodami toki pistoletai ir šaudmenys, kad jie nelaimės atveju galėtų pasimedžioti maisto). Salėje taip pat buvo juokiamasi, kai kaltinamasis identifikavo Maskvos parke išstatytuosius U-2 likučius, priardamas prokurorui, jog lėktuvą ištikę esminiai pasikeitimai.

Kitoje posėdžio vietoje prokuroras iškėlė lakūno formalinį statusą:

R.--Kurios priežastys pasakino tamstą dirbti CIA naudai, ir ar tai buvo tamstos paties iniciatyva?

P.--Ne, man buvo pasiūlyta, ir aš buvau apklaušinėtas dėl tinkamumo. Mano pavarde buvo iškabinta skelbimų lentoje, kad kiekvienas pamatytų. Kai mano karinės privolės terminas karo aviacijoje baigėsi, aš norėjau gauti darbą komercinėje lėktuvų linijoje bet aš buvau per senas ir neprimtinas, pasibai-

gus mano karinei tarnybai, todėl, kai man buvo pasiūlytas CIA darbas su maždaug tokiu pačiu atlyginimu, kokį gauna pirmasis pilotas arba kapitonas komercinėje lėktuvų bendrovėje, aš labai apsidžiaugiau, galėdamas gauti tokį gerą darbą. Mane džiugino mintis, kad galėsiu skraidyti ir gauti tokį gerą atlyginimą. Aš sutikau, kad būčiau atskirtas nuo savo šeimos ir namų. Man buvo pasakyta, kas manęs laukia.

R.--Kada tai buvo?

P.--1956 metais. Man reikėjo praėti atitinkamus medicininius tikrinimus, kad tikčiau fiziškai. Man buvo pagamintas specialus didelių aukštumų kostiumas ir išbandytas specialiaame kambaryje. Mano atlyginimas buvo, 2,500 dolerių per mėnesį.

Vėliau tą pačią temą apklausinėjimui paėmė sovietinės valdžios skirtasis oficialus lakūno gynėjas.

Grinov -- Ar pasirašydama sutartį su CIA, tamsta prisiėmė kokių kitų įsipareigojimų?

Powers--Ne. Mano vienintelis įsipareigojimas buvo būti pilotu. Užpildyti laikui tarp skridimų aš paėmiau skraidančio saugumo karininko darbą, kad paskatintus skridimų saugumą.

G.--Paskutinį kartą, kai sutartis pasibaigė, tamsta delsei ir abejojai, ar ją atnaujinti. Kurios buvo tamstos abejojimų priežastys? Ar tamsta dabar galles, ją prailgins?

P.--Na, būklė, kurio esu dabar patekęs, nėra pergera. Aš suprantu, kad mano skridimo pasėkoje netvyko viršūnių konferencijos ir buvo atšauktas prezidento Eisenhowerio vizitas, Prileidžiu, kad padidėjo pasaulinė įtampa. Aš nuoširdžiai galiausi, kad turėčiau bendro su tais dalykais.

G.--Kokia dabar tamstos pažiūra į darbą CIA naudai, ir ar tamsta dabar supranti pavojų, kurį sukėlė skridimas?

P.--Aš suprantu dabar daug daugiau, negu anksčiau. Dabar, kada žinau, kai kurias mano skridimo pasėkas, nors joku būdu nežinau jų visų. Bet, kaip sakiau prieš keletą momentų, aš giliai apgailestauju, kad pasėkose buvo ir mano dalis.

Gynėjas prašo Powers papasakoti daugiau apie savo skridimą.

P.--Man nepatiko skridimo idėja. Aš buvau labai nervingas ir įtemptas. Sunku paaiškinti. Aš bijoju. Aš negalėjau atsiskirti. Atsisakydamas aš būčiau buvęs draugų palaikytas bailiu.

(Bus daugiau)

EAGLE STAMPS **NOW 3** REIŠKIA DAR DIDESNĮ SUTAUPYMĄ

the **MAY** co's **BASEMENT** stores

DOWNTOWN - PUBLIC SQUARE CEDAR CENTER - RIDGE AND RIDGEWOOD DRIVE

Mergaičių mokykliniai rūbai

Skalbiamos medvilnės
Mokyklinės
suknelės
3.99

Pradėkite mokyklos metus teisingai... su viena iš šių spalvingų medvilnės suknelių. Pasirinkite iš raštų, margumynų ir lygių spalvų keilių stilių. Dydziai 7 iki 14. Visos iš skalbiamos medvilnės.

ZIPPER ŠVARKAI

Idealus švarkas nešioti su suknelėmis mokyklą ir nešioti su sportiniais rūbais po mokyklos. Skalbiamos medvilnės, lygi ar rumbuota medžiaga daugelyje spalvų. Dydziai 7 iki 14.

LENGVI MEDVILNĖS
FLANEL PAMUŠALU

2.88

Girls' ORLON® Lined

Berniukų paltai

13.88

Reguliaraus stiliaus Berniukų Paltai su Orlon® acrylic pamušalu. Dvigubos eilės sagų stilius, dirbtinių perlų sagos; dydziai 7 iki 14.

Grls' Plastic

Lietpalčiai

3.99

Spalvota rayon plaid medžiaga aptraukta plastiniu medžiaga. Pasirinkite iš daugelio spalvų. Dydziai 7 iki 14.

*Du Pont Trademark

Pašto ir Telefono Užsakymai Priimami... Šaukti CHerry 1-3070
The May Co's All 3 Stores, Basement Girls Wear Department

SU PAMUŠALU MERGAITĖMS
CORDUROY KELNĖS

2.69

Skalbiamos medvilnės corduroy kelnės, su užtraukiamu šonu, naujausios rudens spalvos. Dydziai 7 iki 14.

MERGAIČIŲ MOKYKLINĖS
MEDVILNINĖS BLIUSKOS

1.99

Tuzinai marškinių ir išseiginio stiliaus bliuskų, baltų ir spalvotų. Kai kurios pagražintos. Dydziai 7 iki 14.

VYKSTATE ATOSTOGŲ?

Pasirūpinkite nelaimingų atsitikimų ir ligos apdrauda.

Pagrindinė suma
\$10,000.00 \$15,000.00 \$20,000.00

Nel. atsit. medic. išlaidos
\$ 1,000.00 \$ 1,500.00 \$ 2,000.00

Apdraudos dienos
7 **\$4.35 \$ 6.05 \$ 7.70**
14 **\$7.15 \$ 9.85 \$12.60**
21 **\$8.75 \$12.10 \$15.40**

Galima apsidrausti iki \$50,000.00.

GENERAL UNDERWRITERS

UT 1-2345

Joseph P. Mull

CLEVELAND, Ohio.

Sibiro tremtinio atsiminimai (44)

A. Valasevičius

TALKINAM ATsilikusIAME KOLCHOZE

I pavakarį susirado pirmininką. Mes, neturėdami ką veikti, dauguma einam į raštinę. Ji taip pat labai blogose patalpose. Viduj, ant sienų, plakatai. O juose gražūs gyvuliai. Iškabintos planų įvykdymo schemos. Pagal planą numatyta labai daug, bet man rūpi, kiek jie turi karvių, ar daug

Pirmininkas žadėjo pasikolinti bliūdokus ir šaukštus iš krautuvėlės. Rytoj ryte duos katilą. Svarbiausia išsirinkim virėją.

Su mumis atvažiavo dvi moterys, kurios atidirbs už savo vyrus. Vieną iš jų pasiskiriam virėją žadėdami už ją atidirbti normą.

kaip žinantys darbų tvarką. Pats pirmininkas važiuoja parodyti.

Darbininkai kalbina kolchozininkus:

— Kur jūs slepiatės nuo lietaus? Juk stogas jo neužlaiko.

— Labai bloga, kada lietus užėina, — sako pagyvenęs kolchozininkas.

— Juk miškas čia pat, ar ne galėtumėt pasistatyti naujas trobas?

— Statytis nelengva. Aš neseniai mačiau čia rodytą filmą. Rodė, kokios mašinos dabar gelbsti statyti. Pagalvojau, kad palauksiu, kol atvažiuos ir pastatys, — sako kitas kolchozininkas.

— Laukit, laukit, bet žinokit, kad jūs nuo Maskvos labai toli esat.

— Nenori jie dirbti, — sako pirmininkas.

— Jūs, draugas, pirmą juos atšerkit ir tada paprašykite, kad dirbtų, — sako vedantis pokalbį darbininkas.

— O iš kur aš imsiu, jeigu jie patys nieko nesirūpina. Jie išėję į darbą snaudžia, o naktims žuvis gauda upėje. Aš pernai pats rajone prašiau, išreikalavau ir už darbadienį daviau po kilogramą grūdų. Turim nusipirkti sunkvežimį ir į tolimesnius laukus neinam pėsti. Jeigu jie išdirbtų normas, tai šimet gautų piniginę premiją, bet, kad jie neišdirba.

— Jūs daugiau sėkit rūgų, kviečių, o štai kiek tik akys mato, avižos ir avižos.

— Ne, čia ir yra pasėti kviečiai. Laukas buvo prastai išdirbtas ir užėjo laukinės avižos, kurios čia labai veisiasi. Aš nutariau jas pašarui nuplauti. Štai, matos, kur pradėjau plauti. Atvažiavo iš rajono komisija, nustatė, kad dar 20% yra

TAI BUVO PRIEŠ 13 METŲ... Lietuvių Tautinio Ansamblio moterys, dalyvavusios 1947 m. liepos 27 d. bavarų tautinių šokių ir rūbų šventėje, Weidene, eisenoje per miestą.

Keltuvas, kuris į pragarą važiavo (2)

PAER LAGERKVIST

Jie paėjo nuo aikštės keletą žingsnių tamsiu skersgatviu. Virš vieno nešvaraus, apiesto tėjimo kabojo sena, suskilusi lempa.

— Labai prašau, jau čia, — užbėgęs priekin, velnias atidarė duris ir diskretiškai pasitraukė į šalį.

Jie tėjo vidun. Juos pasitiko riebi, klatinga velnienė su stambiomis krūtimis ir violetinės pudros kamuoliukais barzdoje ir aplinkui burną. Ji reikšmingai šypsojosi, žvelgdama draugiškomis, suprantančiomis riešuto spalvos akimis. Aplink ragus kaktose ji buvo apvyniojusi plaukų kuokštes, kurios buvo pritvirtintos mėlyno šilko kaspinais.

— Taip, taip, tai esate Jonssonas su moteriuke, — prabilo ji. — Taip, taip, prašau į numerį aštuntą, — ir ji padavė didelį raktą.

Jie lipo tamsiais, nešvariais laiptais, kurie buvo taip apgleiviję, kad galėjai paslysti. Antrame aukšte Jonssonas atidarė numerį aštuntą, ir jie tėjo vidun. Jie atsirado pripelėjusiame vidutiniško dydžio kambaryje. Viduryje jo stovėjo stalas su apdriskusia staltiese, prie sienos lova su neskaibtomis paklodėmis. Jie atsistojo ten ir ilgai bučiavo.

Pro antrąsias duris tyliai tėjo vyras. Jis buvo apsirengęs kaip kelneris, tačiau jo frakas buvo švarus, ir liemenė tokia balta, kad net perryškiai atšvietė toje prieblandoje. Jis ėjo be garso; jo žingsniai buvo negirdimi, o judesiai mechaniški, tartum nesąmoningi. Veido bruožai buvo aštrūs, akys sustyrušios. Jis buvo mirtinai išblyškęs. Smilkinyje jis turėjo šūvio žaizdą. Jis patvarkė kambarį, nušluostė staliuką ir padėjo kibirą šiukšlėms.

Jie nekreipė į jį dėmesio. Tačiau, kai jis norėjo išeiti, Jonssonas pasakė:

— Norėtume truputį vyno, ponas kelneri. Atneškite mums pusę Madeiros.

Vyras nusilenkė ir dingo. Jonssonas nusivilko ir liko vienmarškinis. Mažoji moteris truputį varžėsi.

— Jis dar ateis, — aiškinosi ji. — Et, tokioje vietoje nereikia varžytis. Nusirenk mažyte.

Ji nusivilko suknelę, kokietai

kai atpalaidavo apatinius ir atsistojo ant jo kelių.

— Ak, — šnibždėjo ji. — Kaip žavų, mielas, tik tu ir aš tokioje nuostabioje, romantiškoje vietoje. Kaip poetiška! Aš niekada neužmiršiu...

— Mano mažytė...

Jie ilgai bučiavo. Vyras grįžo atgal. Be garso. Mechaniškai pastatė jis stiklines, įpylė vyno. Stalinės lempos šviesa krito į jo veidą. Nieko ypatingo tenai nebuvo, išskyrus tai, kad jis buvo labai išblyškęs ir smilkinyje turėjo šūvio žaizdą.

Mažoji moteris staiga susuko:

Dėl Dievo meilės! Arvidai! Ar tai tu! O, Dieve danguje, jis miręs. Jis nusišovė.

Vyras stovėjo nejudėdamas ir sustingusiu žvilgsniu žiūrėjo, prieš save. Jo veidas neišreiškė jokio skausmo; jis buvo tik rimtas, nepaprastai rimtas.

— Arvidai, ką tu padarei, ką tu padarei! Kaip gi galėjai! Ak, mielas, gerasis, jei būčiau aš nujautusi, tu tik pagalvok, aš būčiau namie pasilikusi. Tačiau tu niekad man apie tai nekalbėjai. Niekad man apie tai nesakėi, ne žodžio! Kaip aš galėjau žinoti, kam tu ruošiesi, kad tu niekad apie tai nekalbėjai! O Viešpatie!...

Ji drebėjo visu kūnu. Vyras atrodė, kaip svetimas. Jo žvilgsnis buvo ledinis ir niūrus perverias viską. Veide atsimušę geltonai balta šviesa; šūvio žaizda buvo be kraujo, tik skylė smilkinyje.

— Ak, tai siaubinga, siaubinga! — šaukė ji. — Aš negaliu čia pasilikti. Tuoj išeinam! Aš nepernešiu!

Ji pasigriebė savo drabužius, skrybėlę ir katinius ir puolė laukan, lydima Jonssonso. Ties laiptais ji paslydo ir atsistojo ant šiukšlių ir cigaro pelenų. Prieš juos stovėjo senė, žvilgčiodama riešuto spalvos akimis, reikšmingai šypsodamosi ir linguodama ragais.

Pasiekę skersgatvį, jie atsikvėpė. Ji apsilviko, rūpestingai susitvarkė ir pasipudravo nosį. Jie nuėjo į aikštę.

Vyresnysis velnias ten tebevaikščiojo.

(Nukelta į 4 psl.)

reikės šienauti. Karvių—72, arklių 23, o avių apie 100 štukų.

— Aš nesitikėjau, kad man atsiųs tokius vyrus. Dauguma jauni, stiprūs ir tikiuosi, kad gerai padirbės, — kalba pirmininkas.

— Paziūrėsim, kaip mus maitinsi, — sako vienas darbininkas.

— Maitinsim geriausiai, kuo turėdami. Dar šiandien popiauk vieną avį. Paskirk kuri riebesnė, — sako pamerkdamas akį greta stovinčiam kolchozininkui ar pareigūnui.

Raštinėj susirinkę daug žmonių ir mažai oro. Mes keli einam į kiemą. Saulė jau leidžiasi. Piemenys, pliauškindami ilgais botagais parvaro avis. Jas suvaro čia pat prie raštinės esančiam daržė.

— Einam, pasiskirsim kokią avį pasipiauti, — sako vienas. Einam pasižiūrėti avių. Pusė jų tiek nusenė, kad vos paeina. Matyt, serga kokia liga, nes daugumoj apšaše.

— Matyt, kaip mus maitins kolchozas, — sako vienas iš darbininkų. — Kad mums patiems leistų, tai pasirinktume jaunesnę. O jie papiaus seną.

Išėjęs brigadierius šaukia vyrus, kad eitų į nurodytą namelį, kur nakvosim. Jis nešasi, gavęs iš sandėlininko, žibalinę lemputę.

Visiems susirinkus klausia, kokią maistą imti iš kolchozo. Mes nežinom ko jie turi. Nėra jokio ir pasirinkimo. Duonos, avižinių kruopų, žirnių sriubos ir po puslitrį kiekvienam pie-no.

Ko tik duoda, visko reikia imti — nutaria darbininkai.

Apygyvendina mažam namelyje. Sako, čia gyvenę du senukai. Jie numirė ir dabar jis tuščias. Jame radom vieną sukrypusį stalą ir ilgą, prie sienos suolą. Mes penkias naktis pragulėsim ir ant kietų grindų.

Uždegus lemputę žiūrime, kad sienomis reploja blakės. Nusidrožiam iš medžio pagaliukus ir badom visus plyšius, kur jos gyvena.

— Rytoj parsivešim prisipioję šieno, — kam tai kyla neblogo mintis.

— Nieko vyrai, susitvarkysim, — sako brigadierius.

Vyt. Raulinaičio iliustracija

Rytojaus dieną atsikėlėm anksti. Neįprastai kietam guoly nesinorėjo gulėti. Gavę žirnių sriubos nuėjome į raštinę. Radę pirmininką jam išaiškinam, kad mes dirbsim aštuonias valandas. Jis turi mus laiku išleisti į darbą ir mes laiku grįšime. Jis pats kartu su sandėlininku lakstė ir surinko dalges, grėblius ir šakes. Važiuosim piauti žolės silosui.

Su mumis kartu važiuoja dar keturi kolchozininkai,

Čia tai gyvenimas!

laivas... švelnus vėjelis... ir Stroh's

Amerikoj tikta ugnim virtas alus!

JUMS PATIKS

DABAR UŽ VIETINĖS KAINAS!

Kai jūs planuojant leisti į tolimesnis vandenį... tada yra laikas ir pasirūpinti Stroh's. Prašykite Stroh's... labiau už kitus gaivinanti alų!

Stroh's YRA ŠVIESESNIS

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Geriausai sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Kalėjiminė valstybė meluoja apie kalėjimus

Sovietų Sąjunga pati būdingiausia kalėjiminė valstybė. Gal tik dabar ją bus pralenkusi komunistinė Kinija, kuri pasimokiusi iš Sovietų Sąjungos, pradėjo kurti net dar "gražesni" komunistinių rojų žemėje.

Sovietų Sąjungos gyvenimą pažįstantieji tvirtina, kad mažiausia apie 20 milijonų jos gyventojų yra vienoje ar kitokioje priežiūroje. O didžioji jų dalis sėdi kalėjimuose ar suvaryti į koncentracijos stovyklas patiems sunkiausiems darbams.

Reikia pripažinti, kad toks tvirtinimas, jog tik apie 20 milijonų Sovietų Sąjungos gyventojų laikoma policijos priežiūroje, yra per daug jau švelnus ir neatitinkas teisybei. Visi, kurie tik yra ragavę komunistinės valdymo formos žino, kad ten nėra nė vieno gyventojų, kuris nebūtų policijos priežiūroje. Viešojo ir slaptojo policija tokia gausi, kokios nėra jokioje kitame krašte. Tvirtinimas, kad, susitikus pokalbiui trims asmenims, vienas iš jų tikrai turės apie pasikalbėjimą pranešti slaptajai policijai, nėra nė kiek perdėtas. Tai visu stropumu organizuojama, kad apie kiekvieną gyventoją būtų viskas žinoma. Tai turi daryti ne tik pažįstamieji, bet draugai apie draugus, vaikai apie tėvus, ir net prievartaujami tėvai apie savo vaikus.

Ir štai, ta kalėjiminė valstybė, pastaruoju metu pradeda skelbti melagingas žinias apie jų pačių kalėjimus, kad sudarytų įspūdį, jog ir ten padėtis keičiama. Komunistinė spauda, kaip ekstra žinia, net juodais rašmenimis surinkta, skelbiama, kad Lietuvoje likviduoja kalėjimus. Joje sakoma:

Lietuvos Ministrų Taryba nutarė likviduoti Kauno ir Klaipėdos kalėjimus. Kauno kalėjimo patalpas numatyta rekonstruoti, pritaikant jas mokyklai. Į Klaipėdos kalėjimo patalpas po remonto persikels tarybinės įstaigos.

Kiek anksčiau buvo likviduoti kalėjimai Utenoje, Raseiniuose, Šilutėje ir Vilniuje. Buvusiame Vilniaus kalėjime įrengiami kultūros namai, Utenos kalėjime veiks ligoninė, o Raseinių ir Šilutės kalėjimų pastatai paskirti žemės ūkio mechanizacijos mokykloms.

Niekam nereikia aiškinti, kuo norima atsiekti tokios žinios, jai skiriant ypatingą dėmesį, skelbimu. Atseit, žiūrėkit, mes naikinam kalėjimus ir tuose kalėjimuose įrengiam kultūros namus. Žiūrėkit, kokie mes esam žmoniškai: kiti kalėjimus statė, o mes juos griaujam!

Toji žinia visiškai neatitinka tiesą. Kad tie kalėjimai, kaip buvusieji tų miestų centruose, panaikinami, nė kiek nereikia abejoti. Jie komunistinei policijai sudarė labai daug nepatogumų. Į juos atvežamus ir išvežamus kalinius stebi daug nereikalingų akių. O kada kalėjimai nukeliami į nuošalis vietas, tada daug patogiau, tada gali rašyti, kad buvusieji kalėjimai naikinami. Bet negi skelbti, kad statomi nauji, daug didesni, geriau pritaikyti žmonių kankinimui ir visokių prisipažinimų išgavimui. Taip skelbti nepatogu, o skelbti, kad seni kalėjimai naikinami, propagandistai labai gražiai skamba.

Normaliai imant, kada dabar labai daug Lietuvos žmonių išsiunčiama į visokias stovyklas Sovietų Sąjungos tolimon šiaurėn, kalėjimų pačioje Lietuvoje tikrai mažiau reikėtų. Bet taip nėra. Kalėjimų, o ypatingai darbo stovyklų skaičius kelius kartus padidintas ir ten žmonių grūstė prigrūsta. Ir tai yra tiesa, labai žiauri tiesa, kurios komunistiniai krašto pavergečiai negali užginčyti. O galėdami užginčyti, jie visokiems būdais stengiasi sudaryti įspūdį, kad jie tokią kalėjiminę sistemą nedaugina. B.G.

Kryžkelė.

A. Laužadžio nuotrauka

Chicagietis Bronius Sedleckas laimingas vežasi iš aerodromo į namus savo žmoną Mariją ir dukteris Birutę ir Audronę, šiomis dienomis atskridusias iš Lietuvos. Sedleckas nuo to laiko, kai tik buvo leista siųsti siuntinius į Lietuvą, savo šeimai pagelbėti buvo išsiuntęs siuntinių už 12,000 dolerių. V. Noreikos nuotrauka

Lietuviškoji Chicaga atostogauja... (2)

Alb. Valentinas

Apie meškeriojimus, sirenų viliojimus ir vinių kalimus...

Kitas vėl meškeriojimas, Albinas Stiklakis, kuris buvo žadėjęs vykti drauge su nuotykingas keiliones su anais dviem, bet laiku negavęs atostogų, papasakojo čia pat nuotyki, kaip kartą jis Indijoje pagavo 120 svarų lydeką. Ir pagavo ne vandenyje, bet ant kranto... Mat, jis užsimojęs užmesti meškerę ir staiga ji už kažko užkliuvus. Žuvis ėmusi aimanuoti žmogaus balsu. Atsigręžęs jis pamatęs, kad meškerės kablys su sliuku įsivėlęs į gražias garbanas dideliai šauniai lydekaitėi...

--Ar ta lydeka buvo su dviem kojom? --paklausė vienas.

Kiti rašo

VIENAS KENNEDY PATARĖJŲ YRA ATSAKĖS SKELBTI VASARIO 16 PROKLEMACIJĄ

Lietuvių respublikonų leidžiamam biuletenyje, kurį redaguoja Leonardas Valiukas, paskelbta:

„Kaip jau visiems iš spaudos žinoma, senatorius Jack Kennedy pasirinko savo politiniais patarėjais du kartu bandžiusį patekti į Baltuosius Rūmus Adlai Stevensoną ir Connecticuto teito kongresmaną Chester Bowles. Prieš maždaug 10 metų Chester Bowles buvo Connecticuto teito gubernatorių. Būdamas gubernatoriumi jis nesutiko paskelbti Vasario 16-sios proga proklamaciją, kaip kad daugelis gubernatorių tai padaro. Lietuviams atsakęs --meluoti, velnio vaikel Perkūnėli, ir kaipgi galima netikėti...“

Taigi, visi dabar meškerioja arba istorijas pasakoja kadanę baigėsi visi parada ir jokių įvykių nebėra įamžinti su filmo kamera, tai ir mūsų marketparketis filmuotojas Bronius Ūsas atostogas praleidžia plačiuose, mėlynuose vandenyse. Jis su savo "admiralu" Al. Girdvainiu dūksta po Michigano ežerą penkių tonų didumo laivukėliu... Laive mačiau visokių meškerių: ir didesnių ir mažų. Įdomu, ką jis pagaus? Greičiausiai -- pusę žuvis, pusę merginos... Pasakoja, kad tokių Michigano ežere esama. Sako, galva merginos, o uodega žuvis. Bet šitokias reikia gerai mokėti kaip pagauti...

Vasara jau sensta, o meškeriojimų pats dūkimas. Tie, kurie dar nesenai juokdavosi iš meškeriojimų sakdami, jog meškerė esanti toks dalykas, kurio viename gale yra ant kablio užmautas sliukas, o kitame gale kvailys, dabar patys virto nebcpataisomais meškeriojimojais. Ir kai jie visi parbrūzdės iš ežerų ir upių, tai kalbų, nuotykių ir visokių melagysčių užteks iki pat šv. Kalėdų...

Ar lietuviai galėtų tikėtis bent kokios paramos savo reikaluose iš tų dviejų asmenų? --

--Taip, ji buvo su dviem gražiomis kojytėmis...--patvirtino pasakorius.

--Ir kaip buvo toliau?

--Aš tą lydeką paėmiau už parankės, meškerę ant peties ir nuėjome kartu papietauti...

Visiems patiko teisinga istorija apie meškeriojimą ant kranto...

Gavęs proga kalbėti (o meškeriojimų tarpe tokia proga labai reta) ir aš papasakojau savo meškerininkystės nuotyki, kaip senas meškeriojimų veteranas. O tai atsitiko dar Lietuvoje, šarkės melnyčios prūde. Na, koks ten prūdas, galima sakyti, visiškai be dugno dumblynė su plaukiojančiomis salelėmis, ant kurių augo berželių ir juodalksnių krūmai.

Vieną rytą į tą melnyčios prūdą aš užmečiau meškerę. Veiziu, kad staiga pasijudino viena sala ir ėmė sliuogti prie mano meškerės kabliuko, ant kurio buvo užkabintas riebus rubulis. Ir prasidėjo varžybos: aš salą tempti į krantą, o sala mane su visa meškerę į bedugnę... Po kokių trijų valandų tąsimosi, aš salą išvilkau į krantą. Pasirodė, kad tai visai ne sala, o lydeka... Jos nugara jau buvo apaugusi sąmanomis, o ant jų samany išaugęs gražus juodalksnis ir berželių miškelis... Iš to lydekos nugaros miško aš prisikirtau žiemai pusantro metro malkų ir prisidūžiau devynias bačkas žuvis... Vien tik tos lydekos plaučiai svėrė keturias dešimtis svarų...

Ką Jūs galvojate, mieli skaitytojai? Anie gi klausovai nepatikėjo mano istorija. Stačiai pasakė --meluoti, velnio vaikel Perkūnėli, ir kaipgi galima netikėti...?

Taigi, visi dabar meškerioja arba istorijas pasakoja kadanę baigėsi visi parada ir jokių įvykių nebėra įamžinti su filmo kamera, tai ir mūsų marketparketis filmuotojas Bronius Ūsas atostogas praleidžia plačiuose, mėlynuose vandenyse. Jis su savo "admiralu" Al. Girdvainiu dūksta po Michigano ežerą penkių tonų didumo laivukėliu... Laive mačiau visokių meškerių: ir didesnių ir mažų. Įdomu, ką jis pagaus? Greičiausiai -- pusę žuvis, pusę merginos... Pasakoja, kad tokių Michigano ežere esama. Sako, galva merginos, o uodega žuvis. Bet šitokias reikia gerai mokėti kaip pagauti...

Vasara jau sensta, o meškeriojimų pats dūkimas. Tie, kurie dar nesenai juokdavosi iš meškeriojimų sakdami, jog meškerė esanti toks dalykas, kurio viename gale yra ant kablio užmautas sliukas, o kitame gale kvailys, dabar patys virto nebcpataisomais meškeriojimojais. Ir kai jie visi parbrūzdės iš ežerų ir upių, tai kalbų, nuotykių ir visokių melagysčių užteks iki pat šv. Kalėdų...

Bet, deja, ne visi meškerioja ir ne visi meluoja. Vasaros

atostoginių laikų Chicagoje turėjome ir visai rimtų dalykų. Liepos pabaigoje čia įvyko Respublikonų partijos konvencija, šituo laikotarpiu, berods, tapo vėl tvirtai užmegzti lietuvių ryšiai su respublikonų partija, kurie po Antano Olio mirties buvo gerokai sušlubavę. Tai yra nuo-

KAM TAIP LABAI VARGINTIS?

Naujienose skaičiau Dr. P. Grigaičio įspūdžius iš jo apsilankymo pas sen. Kennedy, demokratų prezidentinį kandidatą, Kennedžių rezidencijoje. Tuose įspūdžiuose nepaprastai daug verkšlenimo, kad būvę sunku su lėktuvais, turėjo labai vargintis dėl nakvynės ir tt.

Skaičiau tuos verkšlenimus ir galvojau, tai kam gi, seneliuk, taip varginies? Juk yra jaunesnių, kurie gali ir nukeliauti ir senatoriui ranką paspausti ir daug gražiau angliškai pakalbėti?

Tik skaitydamas tuos griaužius įspūdžius niekur neužtikau, kas už tokią sunkią kelionę apmokėjo. Ar vėl buvo imta ALT kasa, ar demokratai padengė? Mat turiu praktikos netikėti, kad Dr. P. Grigaitis išlaidas iš savo kišenės būtų padengęs.

K. Pranulis,
Chicago

DŽIAUGIUOS P. JASIUKONIO STRAIPSNIU

Su dideliu susidomėjimu skaičiau P. Jasiukonio straipsnį apie taip vadinamus lietuviškus "kartūnus". Reikia pasakyti, kad tai pirmas blaivus balsas lietuvių spaudoje. Mano supratimu, "kartūnas" tiek vaizdais, tiek turiniu, labai nevykęs.

A. L-tas,
Montreal

A. BLIUDŽIUS, iš Detroito, rašo: Visais atžvilgiais puikus laikraštis. Tik gal kiek per daug Clevelando parapijinių žinių. Manau, sunku to išvengti, kada laikraštis išeina pačiame Clevelande.

ALG. ATKOČAITIS, iš Dearborn, rašo: Su malonumu skaitau kiekvieną numerį, nes tai tikrai geriausias lietuviškas laikraštis. Malonu paimti į rankas ir net prieš svetimačius pasididžiuoti geromis nuotraukomis, geru popieriu. Gaila, kad jie nesupranta ir negali paskaičiuoti tų puikių straipsnių. Linkiu ir toliau laikraštį stiprinti ir tęsti tą puikų lietuvišką darbą.

pelnas dviejų labai veiklių chiacagiečių: inž. Eug. Bartkaus ir V. Adamkavičiaus, inž. Bartkaus dėka nemažas būrys chiacagiečių lietuvių gavo respublikonų partijos nacionalinio komiteto pirminko sen. T. B. Mortono kvietimus dalyvauti užsienio reikalų forumo Conrad Hilton viešbutyje, įvykusiame konvencijos laike. Taip pat keliolika lietuvių laikraštinių dalyvavo ne anglų kalba leidžiamų laikraščių konferencijoje ir net pačioje respublikonų konvencijoje. Pats inž. Eug. Bartkus konvencijoje dalyvavo kaip respublikonų partijos tautinių grupių direktorius ir buvo atitinkamai pagerbtas.

Bet negaliu iškentėti nepaminėjęs, kad inž. Eug. Bartkus be visuomeninių rūpesčių, dar turi ir savo "naminių rūpestėlių": Sandūnų vasarvietėje šią vasarą jis stotasi lietuvišką trobelę su šiaudiniu stogeliu... Tai duoda pagrindo manyti, kad mielas inžinierius ir jo šeima žada Chicagoje giliai įleisti šaknis ir mūsų neapleisti.

Yra dar ir kitų rimtesnių dalykų. Žinomieji mūsų inžinieriai --Jonas Jurkūnas ir Gedeminas Biskis --irgi Sandūnuose stotasi savo vilą, ir inž. Eug. Bartkaus kaimynistėje. Vienas šitų dviejų inžinierių geras bičiulis Jūsų korespondentui apie tai štai ką papasakojo:

--Statyba eina pilnu tempu... Abu inžinieriai vieningai pusę valandos svarsto, kur kalti vinį? Pagaliau nutaria, kad šitoje vietoje turėtų būti vinis, ir įkila. Po to vėl pusę valandos svarsto, kur kalti antrą vinį...?

Kalba, kad iki Kalėdų vilos statyba gali būti užbaigta.

Sekantį kartą jau parašysime poatostoginį reportažą.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

KELTUVAS, KURIS...

(Atkelta iš 3 psl.)

--Taip, taip, jau išeinatė? --pasakė jis. --Tikiuosi, kad ponai čia maloniai jautėsi.

--Dėl Dievo meilės, tai buvo siaubinga, --pasakė moteris.

--Bet prašau, ponai, nesaikykite to; niekas tuo nebetikės. Ponai reikėjo pamatyti, kas buvo anksčiau, tada buvo kitaip. Tačiau šiandien pragaras nebėra toks, kuriuo galima būtų skustis. Atsižvelgdami į greitą kultūros kilmą žemėje, triukšmingas radojo ideologijas ir diskretiškai nutylimą atsilikimą, ir mes čia darome visa, kad nė trupučio nebūtų pastebima, kad, atvirkščiai, būtų randamas jaukumas.

--Taip, taip, --kalbėjo ponas Jonssonas. --Reikia pasakyti, kad šiuo požiūriu humaniškesni pasidarė, ar ne?

--O, --atsakė velnias, --čia viskas iš pagrindų pakeista, kaip to istorijos eiga reikalauja.

--Žinoma, reikia derintis pagal bendrą pažangą.

--Labai teisingai, šiuo metu teliko tik sielos kančios.

--Ačiū Dievui, --pasakė moteris.

Velnias mandagiai nuvedė juos prie keltuvo.

--Labanakt, --pasakė jis, giliai nusilenkdamas. --Pagerbkite mus ir vėl. --Jis uždarė keltuvo groteles. Keltuvas važiojo aukšty.

--Gerai, kad viskas baigėsi, --pasakė abu atsidusdami ir susigūždami ant suolo.

--Be tavęs nebūčiau ištvėrusi, --šnibždėjo ji.

Jis prisitraukė ją, ir jie ilgai bučiavosi.

--Neįtikėtina, --kalbėjo ji, atsipalaiduodama iš jo glėbio.

--kad jis būtų galėjęs tai padaryti. Bet keistų idėjų jis turėjo visą laiką. Jis niekada negalėjo pažvelgti į dalykus paprastai ir natūraliai. Visą laiką, lyg reikalingas liestų gyvybę.

--Tai nesąmonė, --pasakė Jonssonas.

--Jis galėjo pasakyti bent žodelį. Tada aš būčiau pasilikusi. Mudu gi būtume galėję išeiti kitą vakarą.

--Taip, žinoma, --pritare Jonssonas, --žinoma, galėjome.

--Bet, mielas, mudu sėdime čia ir priekaištaujame, --susigriebė ji, apkabindama jo kaklą.

--Dabar jau viskas praėjo.

--Taip, mažytė, praėjo.

Jis apkabino ją.

Keltuvas važiojo aukšty.

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

"Visa bėda" ir "blogiausia"

Truputį keista, kad V. Trumpa, kuris, kaip katalikiško "Aidų" žurnalo bendradarbis, jau anksčiau buvo mėginęs nagrinėti laisvųjų lietuvių ir okupuotos Lietuvos kultūrinius santykius, dabar staiga tapo toks abejingas ir kritiškas, kai tuo pačiu klausimus palietėme mes kiti. Palietėme apčiuopiamiau ir gal kiek su kitokia dvasia.

Mano kroniką jis pavadino "palyginti ilgu straipsniu", o savo laišką užvardino "pora pastabų" dėl vieno mano akimirksnio. Tai gi, tik pora pastabų, ir vis dėlto jo laiškas turėjo 88 spausdintus eilutes. Mano anojė kronikoje buvo kelios dešimtys pastabų, tad savaime suprantama, kad, palyginti su V. Trumpos laiškų, kronika negalėjo būti trumpesnė, o tik ilgesnė. Teko atpasakoti turinį paskaitos, trukusios per valandą laiko, ir reikėjo labai trumpinti, kad išėitų tik viena, o ne kelios kronikos.

Jaučiu pareigą papunkčiui pasisakyti dėl V. Trumpos laiško (Dirva, Nr. 80), kuris yra savotiškas tuo, kad iš visų kitų man žinomų jo rašinių bene mažiausiai tetarnauja tiesiai.

1. Jo pageidavimas tiksliai žinoti, kas ką pasakė per S. Žymanto paskaitą ir aplink ją, yra pagrįstas. Istorijai tai turbūt svarbu, ir kai istorikas šaukiasi, tai negalima nepaklausti. Kronikoje apie "perversmo laukimą" pirmutinis ir paskutinis skyrelis priklauso man. Ne mažiau turėjo būti aišku ir tas yra įskaitai paminėta, kad kiti skyreliai atpasakoja S. Žymanto paskaitos turinį. Asmeniškai dabar patirčiau, ar teisingai atpasakojau, gavau prelegento liudijimą, kad paskaitos santrauka ir visos išvados buvo patelkios teisingai. Jeigu istorijai svarbu, galėčiau pridėti, kad aš ir kaip reporteris toms išvadoms pritariu.

2. Priešingai V. Trumpos teigimui, nebuvau ir nesu nepatenkintas, jei V. Sidzikauskas skraidė per Atlantą pavergtųjų tautų vaduoti. Ir kodėl turėčiau? Jis tai daro ne už mūsų pinigų, ne mūsų naudai, atskaitomybės mums už tai neprivalo. Jei yra gerų dėdžių, kurie tai finansuoja ir jeigu tiems dėdėms atrodo, kad Baltijos ir kitų pavergtųjų tautų diplomatiniai agentai Europoje patys nebesugeba savo tautų interesų atstovauti, tai Dieve padėk.

3. Mūsų kultūrinės akcijos centro sudarymas ne tik nieko nepadėtų, bet, anot V. Trumpos, "turbūt tik dar vienas veiksnys, kurių B. R. kitais atžvilgiais taip aistringai nemėgsta". Iš kur toks aistringas prasimanymas? Kaip visi eliliniai lietuviai, taip ir aš mėgstu kiekvieną veiksnį, jeigu tik jis pagal savo programą ką tikrai veikia, o ne vien vaidina ir dūmus leidžia.

4. Jam nepatiko S. Žymanto tezę, kad mūsų pasipriešinimas bolševizmui ir Lietuvos okupacijai turi būti vedamas "totalinėje plotmėje", nes V. Trumpai "visa, kas totališka, kažkaip kvepia neskaniai". Totalinė plotmė reiškia pasipriešinimą visomis priemonėmis ir visose srityse, ne tik per vadinamą "politiką". Jautriai Trumpos nosiai turbūt skaniau kvėpėtų, jei mūsų priešinimasis bolševizmui būtų tik dalinis, tik kai kuriose srityse.

5. Ir jam pasimato "visa bėda", kai pasigirsta balsų, jog mūsų kultūrinį gyvenimą "galima lengvai surikiuoti, kaip kareivių kuopą". Tiesą sakant, tokie skatinimai gal pasigirdo tik jautriose V. Trumpos ausyse, kaip anie kvapai jo nosyje. Čia kolkas buvo kalbos apie organizuotas, suderintas, "totalines" mūsų kultūrinės pastangas veikti okupuotos tautos laisvės reikalui, o ne mūsų kultūrinio gyvenimo kareivišką rikiavimą. Antrą vertus, surikiuoto kareivio sąvoką gal nenusipelnė paniekos. Tinkamai surikiuotų kareivių nedidelis būrys mūsųje daugiau pajėgia ir laimi prieš pakrikusią didelę minią.

6. Dar nebuvau girdėjęs vulgarinio pasityčiojimo iš mūsų kultūrininkų, kaip šis V. Trum-

pos posakis: "Tik duok pakankamai jiems grikių košės ir drausmės ir pamatysi, kaip jie be matant muginkluos visą sovietinę propagandą". Esą, yra taip galvojančių, nors taip dar negirdėjau ką garsiai galvojanč. Reikalas čia eina ne apie grikių košę. Jeigu ne kitaip, tai grikių košės užtenkamai savo raumenimis užsidirba beveik visi dar nepadėję ir ne ligonys kultūrininkai Amerikoje. Ir dar kažin ar Kongreso bibliotekos tarnautojai daug dažniau už juos tevalgo tik fillet mignon steikus. O jei ir kasdien valgo, tai ar daug iš to naudos mūsų kultūrai? Ar kyla jų pasiryžimas dalyvauti "totaliniame" pasipriešinime?

7. Priešingai Vienas iš Kongreso bibliotekos tarnautojų, kuriam, žinoma, nebereikia nei grikių košės, nei drausmės, šį kartą nepatingi parašyti redakcijai net 88 eilučių laišką, kur net du kartu brėžte pabrėžia, kad jis netikės Los Angeles kultūrininkų klubo paskaitininkų sapaliojimais. Jis sako: "Netikiu, kad kultūrinės akcijos centras čia ką galėtų padėti". Ir kitose laiško vietose: "Nei jokia rikuo-tė čia nieko nepadės. Nepadės ir joks įsivaizdavimas, kad esame labai stiprūs ir kad viską galime. Nebūkime melo didvyriais" ... Bolševikų propagandos nenu-ginkluosime, nes anie turi daugiau grikių košės ir drausmės...

Nesileisdamas į diskusiją dėl tuo tarpu neapčiuopiamų dalykų, čia norėčiau tik paminėti, kad klubo diskusijų metu tuo reikalu pasisakė prof. M. Biržiška, pasitebėdamas, jog kiekviena Lietuvoje bolševikų išleidžiama mokslo ar meno knyga, kurioje iš-kraipytai, tendencingai nušviečiami lietuvių istorijos, mokslo, meno, politikos ar visuomenės reikalai, turėtų būti mūsų atidžiai skaitoma, įvertinama, klastojimai ir prasimanymai atitaisomi. Tai jis pats kaidada jau yra daręs ir dažniau galėtų daryti, bet ne visada pajėgias net pačius leidinius gauti ir sunkios gyvenimo sąlygos neleidžiančios vien tam atsidėti (anot Trumpos, turbūt, per mažą grikių košės vienoje pusėje ir per daug kareiviškos vidinės drausmės kitoje). Kultūrinės akcijos centras tokią naštą galėtų padėti pakelti.

8. Kad rašytojų negalima rikiuoti, V. Trumpa prisimena Vaižganto posakį: Galima būtų prileisti, kad niekur nereikia jokio bendro plano ir geriau vaikščioti ne tiesiomis, o kreivomis linijomis. Du metu Vaižgantas yra buvęs mano mokytoju (naujosios lietuvių literatūros seminaro ir liet. literatūros draudžiamojai laikotarpio kurso), tad gal man bus atleista, jei tikėsiu, kad nors šiek tiek jo raštus ir dvasią galėjau pažinti. O taip pat ir spėti, ką Pragiedrulių autorius, su tokiu rūpesčiu ir šilima vaizdavęs lietuvių tautos kovas dėl laisvės ir kultūros, pasakytų šiandien apie mūsų nuotaikas iš universiteto katedros ar per kurį laikraštį temperamentingu straipsniu. Jis tikriausiai suktų: "Lietuvos okupacija -- tai ne melioracija,

Lietuvos okupantai, lietuvių kraujo sausintojai - tai ne pelkių sausintojai. Muškimės su jais viena tiesia linija ir bendruoju planu. Kitaip nieko nelaimėsime"...

9. "Nusikalsdamas" graikų mitologijai, Vaižgantas rašė realistinėmis ar legendinėmis augščiaučių ir žemaičių žemės tenomis. "Bet blogiausia", dabar sako V. Trumpa, jog Žymantas "bando nurodyti, kad mūsų rašytojai turėtų dainuoti ne apie Orfėjaus medį, bet rašyti apie Pirciupio tragediją ir Kalniškių mūšį"... Pirmiausia, Žymantas ne bandė nurodyti, bet tikrai nurodė faktą, jog laisvieji lietuvių rašytojai yra taip atitrūkę nuo nesenos Lietuvos praeities ir dabarties, kad net tokia tema, kaip Pirciupio tragedija, juose nerado jokio atbalsio ir dabar Lietuvoje buvo falsifikuotai panaudota komunizmo propagandos naudai. Apie Kalniškių mūšį mūsų laikams nėra ko nei kalbėti, nes juk šios dramatiškosios partizanų kautynės su enkavedistais buvo tik "politika", kuri jiems nieko nebyloja apie lietuvių tautos būtį. Kas kita -- graikų dievžmogio Orfėjaus legenda. Žymantas nekaltėjo apie Orfėjaus medį ar kelmą, o tik apie Orfėjų, kaip mūsų padebintių svačiojimų simbolį (čia mano, ne Žymanto žodžiai), ir jis nenurodė, ką mūsų rašytojai "turėtų dainuoti", bet apie ką jie galėtų rašyti, jei prisimintų tegu ir Vaižganto pavyzdį.

10. Kodėl tai "blogiausia"? Mat, tai būtų atsiiršimas nuo tiesos ir pastanga varžyti rašytojo laisvę. Trumpa sako: "Nurodinėjimas, ką rašytojas turi rašyti, jau yra pasikėsinimas į tokią laisvę"... Nurodinėjimas paskaitininkui ir reporteriui, ką jis turi galvoti ir kur jis klysta, kuo jis gali tikėti ir kuo nerelikia tikėti, būtų juk taip pat "pasikėsinimas" į žurnalisto laisvę. Fantastiška laisvės idėja! Priėmus V. Trumpos supratimą, nebūtų įmanoma jokia literatūros kritika, veikų vertinimas, jų idėjų atmetimas, nepritirimas jų formai, kitokių motyvų išskėlimas. Taip nebuvo ir nėra, ypač laisvuose kraštuose. Literatūros kūrinyse, išleistas visuomenei, yra viešas reikalas, ir kiekvienas turi teisę apsispręsti ir viešai pasisakyti, ar jis nori ar nenori būti to kūrinio vartotoju.

11. Rašytojų nereikėtų rūšiuoti į ateitininkus, tautininkus, kritiščionis demokratų ar liaudininkus, -- aiškina mums V. Trumpa. Visoje sovietijoje, taigi, ir pavergtose Lietuvoje geri jų rašytojai rūšiuojami į partinius komunistus, nepartinius komunistus ir -- jokių kitokių negali būti, jų raštai nebus spausdinami. Mes seniau laisvoje Lietuvoje ir dabar laisvame pasaulyje taip rašytojų nerūšiuojame. Bet jei kurie nori būti dar ateitininkais, tautininkais ar liaudininkais, tai negi kas galėtų kėsintis į jų laisvę ir jiems tat drausti?

12. Tačiau daugiausia mane nustebino, tai mūsų laisvo tautie-

čio iš Washingtono perspėjimas nebūti mums melo didvyriais, daugiau prisirišti prie tiesos ir bent iki tam tikro laipsnio jai tarnauti. Tai dėl to, kad mes jai jau nusikaltome. V. Trumpa pareiškė: "Nėra tarnavimas tiesai ir Justino Marcinkevičiaus pravardžiavimas "komsomolcu" (!)..."

Čia būtų per ilgai aiškintis, verta mums ar neverta priimti okupanto mūsų kalbai brukamus "komjaunuolius", "kolūkus", "Tarybų Sąjungas" ar "Tarybų Lietuvus". Mes kai kurie daugiau gal linkume vartoti tiesiai rusiškus žodžius: komsomolcas, kolchozas, Sovietų Rusija, sovietų okupuota Lietuva, gal net Litva. Nors tai ne esminis dalykas, bet šie niuansai turi savo prasmę. Ir tai nėra jokie pravardžiavimai, o tik tikro dalyko tikra kalba pavadinimai. Maža sąmoninga Žymanto "klaida" buvo gal tik ta, kad sovietinis rašytojas J. Marcinkevičius komsomolcu yra buvęs kiek anksčiau, dar mokyklos suole. Šiandien jis jau užaugo, turi 30 metų, yra jaunkompartijos narys, sovietinis Vilniaus deputatas, Lietuvos TSR Rašytojų Sąjungos Valdybos Pirmininko pavaduotojas. Kaip toks prasištiepęs partietis, veiklus bolševikas (tai turbūt Trumpos ausiai irgi skambės pravardžiavimu ir nepatarnavimu tiesai?), poetas su aiškiu talentu, jis yra laisvesnis ir drąsesnis kartais daugiau pasisakyti.

Neseniai gautame iš Vilniaus "Literatūros ir Meno" savaitraščio Nr. 22 (1960.V.28 d.) vedamuoju įdėtas šio Maskvos paskirto Lietuvos rašytojams vicepolitruko straipsnis. Tai jo įspūdių, grįžus iš poitinės ekskursijos po Rusiją. Straipsnis baigiamas tokiu pasisakymu: "Ačiū tau, Maskva! Ačiū tau, Rusija! Sumkliai karo metais prie tavęs kaip prie motinos glaudėjo lietuvis ir latvis, baltarusis ir estas. Šiandien tu su savo dosnia ranka visiems dalini tau draugystės ir brolybės vaisius. Drauge su tavimi mes žiūrime į saulę, prie kurios mes kasdien vis labiau artėjame"...

Ar gi tai ne vergo, ištikimo Rusijos vergo patraukęs džiugavimas? Ar jo teisingas pavadinimas, kuo jis buvo ir tebėra, komsomolcas -- yra pravardžiavimas? Ar taip pasakius, jau nebebus "patarnavimas tiesai", vadinasi, tiesai pakenkimas?

Vincai, kas su tavimi atsitiko? Ar tokie karšti dabar Washingtono koegzistencijos vėjai ėmė pūsti? Ar gal drėgni vasaros karščiai pastūmėjo pablūsti?

Jeigu taip, tai mielas, tau jokie centrai nieko nepadės. Pats toliau valgyk šią grikių košę... Iki tam tikro laipsnio...

Dėmesio!

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ja džiugias, Pasitelkiant, ar Dirvą skaityti įsųpažįstami ir kaimynai. Jei neatsiųskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Numatoma, kad nuo šių metų liepos 1 d. dividendai bus pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

Žalgirio mūšio vaizdas (raižinys iš M. Bielskio "Kronikos").

Žalgirio mūšis (II)

J. Jakštas

KOVOS LAUKE

Tris dienas rinkosi į Červinską didelė armija. Koks buvo jos dydis -- niekas negali pasakyti. Šaltinių paduodamais skaičiais negalima pasitikėti, nes, paprastai, viduramžių autoriai kariuomenės skaičių labai perdėdavo. Be abejo, negali būti kalbos apie šimtą tūkstančių armiją tais šaltiniais sekant. Tokios armijos nei tuometinės ūkio, nei transporto bei aprūpinimo, nei mobilizacijos bei organizacijos sąlygos suburti neleido. Galima vien kalbėti apie kelis dešimčių tūkstančių armiją.

Jau minėtas paskutinis didelės monografijos apie žalgirį autorius, Kučinskis apskaičiuoja -- žinoma, labai apytikriai, -- kad Červinske susitelkusioji armija buvo 29,000 raitelių ir 10,000 pėstininkų. O jos gurguolė, sustatytą į vieną vežimų eilę, išsitiestų su viršum 80 klm. Vytauto atvestoj kariuomenė galėjo būti 11,000 raitelių ir 6,000 pėstininkų.

Liepos 3 d. armija pajudėjo šiaurės link. Jos maršrutą smulkiai paduoda minėtas Dluogošas, suminėdamas jos liestas vietas ir apsisistojimo vietas. Aprašymas yra tiesiog dienoraštinio pobūdžio.

Pradžioje traukta Pavysliu, tiesiog Marienburgo link. Liepos 9 d. peržengta Prūsijos siena. Šventiška nuotaika pagavo kariuomenę, pasiekus priešo žemę. Plačioje lygumoje išsirikavo daliniai su savomis vėliavomis ir lenkai užtraukė šventą giesmę, Bogarodzica, kurią Dluogošas vadina "Tėviškės daina" (Carmen patrium).

Žengiant per priešo žemę griebtasi atsargumo priemonių. Įsakytas kariams nepasitraukti nuo savo dalių ir visuomet būti pasirėngusiems kovoti. Dieną pakelia vė, liepos 10 d. priešo pirmą klijūtį: Drevencos upę. Jie iš anksto joje buvo nužūrėję brastas ir tikėjosi perbrįsti. Tačiau d. magistras Ulrichas Jungingenas spėjo užstoti jas dar prieš sąjungininkams atvykstant.

Greičiausiai sąjungininkai nesitiekė susidūrimo su vokiečiais ir šių pasirodymas prie Drevencos jiems buvo staigmena. Mat, vos Jogailai pradėjus telkti kariuomenę, d. magistras permetė savo jėgas per Vyslą, nes tarė lenkus pulsiant Pamarelių, kur jie jau praeitais metais žygiavo. Tad Ordinas nesusekė lietuvių lenkų karo plano, kuris prieš pusmetį buvo sutartas ir kuriam kruopščiai ruošėsi. Faktas rodo sąjungininkuose buvus pavyzdinę tvarką, organizaciją ir drausmę.

Pirmiausia lenkų kėlimasis per Vyslą bent iš dalies atidengė jų žygio tikslą. Jei

d. magistras ir nebuvo tikras, tai bent galėjo spėlioti Marienburgą esant jų žygio tikslu. Tad jis kėlėsi per Vyslą atgal ir skubėjo prie Drevencos upės, kur lengviausia priešą sulaukyti arba jį sugurinti, jei jis bandytų keltis per upę. Ordino žmonės, gerai žinodami brastas, ties jomis abiejose upės pusėse pastatė palisadas.

(Bus daugiau)

DETROIT

GEGUŽINĖ VILNIAUS METRAŠČIO LEIDIMUI

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Spaudos Fondas yra užsimojęs išleisti Vilniaus Metrašį, kurio tikslas, remiantis istorine medžiaga, atremti kaimynų reikiamas pretenzijas į Lietuvos rytines žemes. Leidinio svarba Rytų Lietuvos problemoms spręsti yra didelė. Tačiau tokiame leidiniui išleisti reikalinga nemaža lėšų, tad VKLS Detroito skyrius, įsijungdamas į lėšų teikimo vąją, š. m. rugpjūčio 28 d. (sekmadienį) 1 val. p.p. Binkevičienės ūkyje (Middlebelt ir Bredow Rd.) rengia gegužinę, kurios pelnas skiriamas Vilniaus Metrašio leidimui.

Tad maloniai kviečiame Detroito lietuvių visuomenę atsilankyti į gegužinę ir tuo paremti metrašio leidimą.

Skyriaus Valdyba

TORONTO

LIETUVIŲ DIENA

Lietuvių Dienos jau čia pat, LB Toronto apylinkės Taryba ir Valdyba visu riktumu ruošiasi sutikti ir priimti atvykstančius svečius ne tik iš tolimų Kanados kolonijų, bet ir iš įvairių JAV vietovių. Tai įvyks rugsėjo 3-4 dienomis.

Abiejų dienų programa bus tose pačiose patalpose, rytiniame Toronte, 75 Birchmount Rd. Vietovė pasiekiamą Bloor--Danforth St., arba Lake Shore ir Kingston Rd. Šiais metais Lietuvių Dienoms patalpos yra paimtos gana erdvios, galinčios talpinti apie 4000 asmenų.

Rugsėjo 3 d. visą laiką bus teikiama informacija Lietuvių Namuose 1129 Dundas St. W., Tel. LE 3-3027. Svarbiausia tos dienos programos dalis, bendras visų sutikimas bus ruošiamame pasilinksminime, kurio pradžia 7 val. vak. 75 Birchmount Rd. Ten tikrai bus galima sutikti seniausius matytus draugus ir pažįstamus ir kartu su jais linksmai praleisti vakarą.

Rytojaus dieną (sekmadienį) 4 val. įvyks oficialioji ir meninė programa. Kalbėtojų yra pakviestas dr. S. Bačkis iš Washingtono. Meninę dalį atliks keliolika Kanados ir JAV tautinių rūbais pasipuousių lietuvių tautinių šokių šokėjų grupių Varpo choras ir kt.

Šio didingo sąskrydžio, vadinamo Lietuvių Dienomis, paskirtis yra Žalgirio mūšio 550 m. sukakties minėjimas ir Lietuvos okupacijos 20 metų laikotarpio nušvietimas.

P.

CLEVELANDE ir apylinkėse

PERSIKĖLĖ Į CLEVELANDĄ

Veterinarijos gydytojas Vladas Bložė, ilgesnį laiką gyvenęs Spencerville, Ohio, persikėlė į Clevelandą ir čia rengiasi statyti veterinarijos gydymo ligoninę.

VYT, KAMANTAS

po sunkios ligos pasveiko ir jau lankėsi Dirvos redakcijoje.

DAUGĖJA LIETUVIŲ

Eglė ir Vytautas Mulioliai susilaukė dukrelės Audronės, o Dalia ir Džiugas Staniškiai dukrelės Ritos Julijos.

ŠV. JURGIO PARAPIJOS

karnavalas parapijai davęs \$10,600 gryno pelno.

ALDONA IR JONAS RASTENIAI

su šeima atostogauja Floridoje.

P. PETRUTIS IR J. KIRVELAITIS

dešimtyjų sportinių žaidynių, įvykstančių Chicagoje, reikalais buvo atvykę į Clevelandą, tarėsi su A. Bielskun ir lankėsi Dirvoje.

ŽYMUŠIS PEKLININKAS ATVYKSTA Į CLEVELANDĄ

Taip, garsus peklos ir šios žemės humoristas Antanas Gustaitis tikrai atvyksta į Clevelandą ir čia, Slovėnų salėje, paskaitys naujausią savo kūrinį. Ten pat gėrėsimes ir jaunos solistės Dainos Mongirdaitės dainomis. Dainininkė mūsų visuomenę įspausdina iš Dirvos talentų koncerto.

Abu šiuos menininkus išgirsime ir pamatysime š. m. rugsėjo 10 d. vakare, kuris rengiamas Clevelando skautams paremti. Jau šiandien savo kalendoriuose atsižymėkime tą datą.

A.L.T. GEGUŽINĖ

Sekmadienį, rugpiūčio 28 d., nuo 3 val. po pietų Apanių sodyboje 12518 Lake Shore Blvd., įvyksta metinė Amerikos Lietuvių Tarybos gegužinė. Bus trumpa jaunųjų programėlė ir pranešimas. Visi lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

Išnuomojamas kambarys su teise naudotis virtuve. Atskiras įėjimas. Skambinti: PO 1-0021 po 5 val. vakaro.

Didysis Clevelandas ruošiasi Downtown Festival, kuris įvyksta jau šį ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį, rugpiūčio 25, 26 ir 27 d. Festivalio skelbimas spausdinamas 7 psl. Festivaliu rūpinasi visa eilė organizacijų ir asmenų, norinčių patarnauti ir pirkėjui ir pardavėjui. Visos miesto prekybinės ir patarnavimų įstaigos yra pasirėngusios gausiam svečių sutikimui. Mes norime atkreipti dėmesį į tas prekybines įstaigas, kurios davė viso puslapio skelbimą: The East Ohio Gas Co., Halle Bros. Co., The Higbee Co., The Illuminating Co., Lane Bryant, The May Co., Richman Brothers, Society National Bank.

AUTOMOBILISTŲ DĖMESIUI!

1304 East 9 Str., prie pat

St. Clair, telef. TO 1-1673

atidarytas naujas, erdvus, lietuviškas garažas

Quik Auto Service, Inc.

Taisoma moderniausiomis priemonėmis stabdžiai ir visi stabdymo mechanizmai, išmetimo vamzdžiai ir duslintuvai - "mufflers", motorų reguliavimas - "tune-up" ir analizavimas, važtų šlifavimas, radijo ir visų elektros įrengimų taisymas.

Darbas atliekamas greitai, sąžiningai ir žemomis kainomis PRANO GRIGONIO priežiūroje.

Atidaryta kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro

Clevelando lietuvių būdžių grupė, šiomis dienomis stovyklavusi Peninsula, Ohio, pirmosios pagalbos pamokos metu. Vienas iš būdžių Dr. Pautienio priežiūroje tvaresto draugo "nulaužta" koją...

LIETUVIŲ RADIO KLUBO PIRMININKO PAAIŠKINIMAS

Atsakydami į Dirvoj š. m. rugpiūčio 10 d. atspausťas J. Daugėlos straipsnį "Clevelando Likviduotas Lietuvių Radijo Klubas", o taip pat norėdami plačiau pa informuoti ir kitus suinteresuotus radijo valandėlės reikalų, prašom paskelbti šį paskutinės Radijo Klubo valdybos pareiškimą.

Radijo Klubas jau paskutinius kelerius metus pradėjo jausti sunkumus, ir kiekviename metiniame susirinkime jte buvo svarstomi, tačiau jokių konkrečių palengvinimų Tėvynės Garsų radijo programai išlaikyti nebuvo padaryta. Visuomenės dėmesys ir parama po truputį mažėjo, į metinius susirinkimus ateidavo mažas skaičius narių, o padėti programą vesti ir rūpintis jai kas savaitę reikalingais pinigais kiekvienas prašomas atsiskaidavo. Tokia padėtis, žinoma, atsirado ne tik Radijo Klube, bet ir bendruomenės apylinkėse, lituanistinėse mokyklose, ir kitose organizacijose. Radijo Klubo padėtis čia buvo blogesnė, nes toks vegetavimas stūmė Radijo Klubą į skolas ir grėsė visiškai uždaryti radijo valandėlę.

Įvairių šių sunkumų akyvaizdoje pasitraukė keli geri reikalų vedėjai ir pirmasis radijo programos vedėjas, reikalų vedėją ir kelis pranešėjus, kad pasavaičiui būtų galima pasivaduoti darbais ir palengvinti iki šiol vie-

Radijo Klubo valdyba jau š. m. gegužės mėnesį ėmėsi iniciatyvos surasti naują programos vedėją, reikalų vedėją ir kelis pranešėjus, kad pasavaičiui būtų galima pasivaduoti darbais ir palengvinti iki šiol vie-

nam žmogui tenkančią atsakomybę. Numatyti asmenys mūsų sąlygomis buvo kvalifikuoti tokias pareigas atlikti, tačiau nei vienas jų dėl įvairių priežasčių nesutiko tokio įsipareigojimo prisilmti.

Neradus žmonių, norinčių visuomeninės naštos darbais pasidalinti, Radijo Klubas išbaigė savo piniginius išteklius ir radijo stoty susidarė net apie keturių šimtų dolerių skola. Tada RK valdyba š. m. liepos 28 d. sukvietė radijo likimu suinteresuotų organizacijų atstovų (jų tarpe ir radijo valandėlės steigėjus) pasitarimą, kuriame buvo išdėstyta sunki radijo programos padėtis ir buvo siūloma valandėlę pasiimti bendruomenei arba kitai kuriai kultūrinei organizacijai, o ir joms negalint, gal būtų atiduoti ją nors privačiai toliau išlaikyti.

Atstovai visiškai atmetė mintį, kad valandėlę visiškai būtų uždaryta, o taip pat suabejojo, ar jų organizacijos tokius rūpesčius ir atsakomybę galėtų prisiimti. Po ilgesnių diskusijų visuomenės atstovai rekomendavo siūlyti visuotiniam klubo narių susirinkimui atiduoti valandėlę privačiai vesti, ypatingai jei tokį įsipareigojimą sutiktų prisiimti ligšiolinis programos vedėjas. Taip pat atstovai siūlė, kad Radijo Klubo turtas būtų atiduotas bendruomenei.

Su šiomis rekomendacijomis RK valdyba atėjo liepos 31 d. į visuotinį narių susirinkimą, kuriame, iškilus legalumo klausimams, buvo susipažinta ir su RK statutu.

Statutas buvo priimtas 1953 balandžio 19 d. Jo pastraipoje "Visuotinis narių susirinkimas" sakoma: "Visuotinis narių susirinkimas laikomas teisėtu bet kuriam narių skaičiui į susirinkimą atvykus". Pastraipoje "Baigiamieji nuostatai" pasakyta: "LRK likviduojamas visuotinio narių susirinkimo, LRK turtas, visuotinio narių susirinkimo nutarimu perleidžiamas atitinkamai lietuviškai kultūrinei organizacijai arba privačiam asmeniui, norinčiam tęsti lietuvių radijo programą."

Susirinkimas, nerasdamas galimybių pataisyti padėtį ir rem-

damasis organizacijų atstovų rekomendacijomis bei statuto atitinkamomis pastraipomis, nutarė sustabdyti LRK veiklą ir paprašyti J. Stempužį rūpintis radijo valandėle savo privačia iniciatyva.

Toliau susirinkimas padarė šiuos nutarimus:

1. Paveda valdybai iki 1960 rugsėjo 15 d. paruošti klubo turto inventorizaciją ir atskaitomybės knygas.

2. Paveda klubo revizijos komisijai iki 1960 rugsėjo 15 d. patikrinti turto, inventoriaus ir atskaitomybės knygas ir patikrinimo aktą viešai paskelbti per radiją.

3. Paveda valdybai revizijos komisijos patikrinimo akto legz. ir turto inventorizacijos 1 egz. perduoti saugoti Clevelando lietuvių bendruomenės I-os apylinkės valdybai, Klubo susirinkimų ir valdybos protokolų knygas ir klubo veiklos dokumentinę medžiagą perduoti saugoti LB I-os apylinkės archyviui.

4. Įvertindamas J. Stempužio dešimties metų darbą lietuviškoj radijo programoj, susirinkimas leidžia jam klubo įgytą turtą saugoti ir naudotis lietuviškai radijo programai vesti, iki kol jis tokią programą išlaikys. Programą sustabdžius arba perdavus naujam savininkui, turtas turi būti perduotas LB I-os apylinkės valdybai, kuri toliau nuspręs, kuriomis sąlygomis ir kam ji leis šiuo turtu naudotis.

5. J. Stempužis įsipareigoja apmokėti visas Radijo Klubo skolas, kurios egzistuoja 1960 liepos 31 dieną, ir yra teisėtas asmuo skoloms išrinkti iš organizacijų ar asmenų, kurie iki minėtos dienos yra skolingi Radijo Klubui už patarnavimus.

6. Skatina J. Stempužį išlaikyti radijo programą gražioj lietuviškoj dvasioj, skleisti vieningą tautinio darbo nuotaiką, o tokia programa, kad ir privačiai tvarkoma, turėtų susilaukti visos mūsų kolonijos visokeriopos paramos.

Susirinkimo prezidiumo pirmininkui Edv. Karnėnui buvo pavesta paskelbti spaudoj susirinkime suredaguotą bendro pobūdžio pranešimą. Šiais nutarimais susirinkimas, sustabdydamas klubo veiklą, jo visą turtą perdavė bendruomenei, kurios šiaip ar taip ir bus tolimesnis rūpestis radijo valandėle, jeigu ir privačiu pagrindu nepavyks jai išsilaikyti.

Tikime, kad šiuo pareiškimu būsime visuomenę pakankamai painformavę.

LRK valdybos vardu
ALF. MIKULSKIS,
pirmininkas

Išnuomojamas butas

5 kamb. ir vonia, E. 70 ir Superior rajone. Naujas gazo pečius. Lauko porčiai. Skambinti UT 1-2347.

KETURIŲ ŠEIMŲ NAMAS

Šv. Kazimiero parapijos--Sowinski mokyklos rajone 4 šeimų pelningas namas. Per metus \$ 1,800,00 pajamų. Savininkas finansuoja. Šaukti FA 1-8797, (100)

NAMAI EAST 74 ST.

Du namai vienam sklype. Priešakinis namas iš 6 kamb. Didelis rūsys, apsauginės langinės. Užpakalinis namas 5 kamb. ir pastogės. Didelis sklypas. Šaukti prieš 6 P.M. telefonu: EN 1-3734. (99)

KERELIS BROS. CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.

REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

J.S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVISKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RUŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruoštumė, keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

20 metų tos srities
praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

AUGUST 25 26 27 1960

Milijonai dolerių sutaupoms... Tūkstančiai dolerių dovanoms

Milžiniškas - didžiulis vertybių įvykis ir didesnis už bet kada anksčiau įvykusį!

DOWNTOWN FESTIVAL

Ketvirtadienį,-- penktadienį -- šeštadienį -- rugpiūčio 25, 26 ir 27 d. d.

Specialios vertybės, kurios patiks protingiausiems pirkėjams!

Įdomūs, specialūs įvykiai jūsų malonumui!

Šimtai dovanų NEMOKAMAI

**KRAUTUVĖS, KINO TEATRAI, SUSISIEKIMAS, AUTOMOBILIŲ PASISTATYMO AIKŠTĖS,
RESTORANAI, VIEŠBUČIAI**

Visi bendradarbiauja, kaip niekada anksčiau, kad Jums duotų "daugiausia už jūsų pinigus"!

Duokite sau "Visko Geriausia"... MIESTE

Nes visi DOWNTOWN FESTIVAL dalyviai jums siūlo

GERIAUSIOS VERTĖS ... GERIAUSIĄ PASIRINKIMĄ

GERIAUSIĄ RŪŠĮ ... GERIAUSIĄ PATARNAVIMĄ

Šį specialų įvykį ruošia Downtown Cleveland Council ir Special Committee of the Cleveland Advertising Club

Dalyvių skaičiuje yra:

THE EAST OHIO GAS CO. VISIT OUR APPLIANCE DISPLAY LOBBIES	THE HALLE BROS. CO.	THE HIGBEE COMPANY	THE ILLUMINATING CO. VISIT THE ELECTRAMA IN THE ILLUMINATING BLDG.
LANE BRYANT 1021 EUCLID AVENUE	THE MAY COMPANY	RICHMAN BROTHERS 736 EUCLID AVE.-PROSPECT COR. ONTARIO	SOCIETY NATIONAL BANK OF CLEVELAND SINCE 1849

DIRVA

Nr. 98

1960 m. rugpiūčio 24 d.

KAS IR KUR?

* PLB NEW YORKO APYGARDA ruošiasi minėti Žalgirio mūšio sukaktį. Tuo tikslu šio mėn. 25 d. Atletų klube, Brooklyne, kviečiamas visų New Yorko org-jų atstovų pasitarimas.

* NEW YORKO BENDRUOMENĖS Lietuvių Diena - gegužinė įvyks rugsėjo 18 d. Max restorano parke, prie pat vandens.

* KORPI NEO LITHUANIA Vyriausioji Valdyba praeitą mėn. išsiuntinėjo visiems Korpi filisteriams ir senjorams laiškus, prašydama juos materialiai paremti Korpi Neo Lithuania stovyklos fondą.

Tiesa, jau daug korporantų atsiliepė, bet dar labai daug jokio atsakymo nedavė.

Reikalas yra visiems korporantams suprantamas, labai rimtas ir svarbus.

Kad ir mažiausi Jūsų materialinė parama bus ženklas, kad Jūs sieloties jaunąją Neo Lithuania, o Vyr. Valdybai tikras moralinis pastiprinimas.

Aukus siųsti: M. Šimkus, 4259 So. Maplewood ave., Chicago 32, Ill.

* PASAULINĖS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SĄJUNGOS Centro Valdyba pasiskirstė pareigomis:

Pirmininkas -- prof. S. Dirmantas, vicepirmininkas--prof. S. Kolupaila, vicepirmininkas--inž. Pijus Žiūrys, sekretorius--dr. inž. A. Nasvytis, išdirininkas--inž. J. Augustinavičius.

* VYTAUTAS GEDGAUDAS, 14 m. amž., gyvenantis Chicagos šiaurės vakarų pusėje, rugp. 17 d. dalyvavo Chicagos Parker distrikto "Jr. Boys Team" 1960 m. teniso turnyre laimėdamas pirmą vietą. Už tai, kaip atsižymėjimo ženklą, gavo gražią trofėją.

DONATAS SILIŪNAS, atlikdamas apmokymą JAV karinėje tarnyboje, buvo atžymėtas pirmuoju. Padėkos laiškas iš viršinių teikė malonumo ir džiaugsmo ne tik tėvams, bet ir aplinkai, kurioje Donatas, kaip studentas, o dabar neolituanas filisteris, reiškėsi.

Donatas Siliūnas dabar yra Washingtono ir dirba savo spe-

DIRVOS 45 METŲ SUKAKTIES RĖMĖJAI

Dirva rengiasi 45 metų sukakčiai. Mums malonu skelbti pačius pirmuosius sukakties rėmėjus, kurie jau atsiliepė į mūsų prašymą ateiti Dirvai į talką ne tik sukaktį atšvęsti, bet laikraštį dar labiau praturtinti naujais rašiniais, puošniomis nuotraukomis iš įvairaus lietuvių gyvenimo ir kitaip sumoderninti.

Dirvos 45 metų sukakties rėmėjais išsijungė:

Stasys Virpša, Chicago	\$5,00
Dr. J. Paplėnas, Chicago	5,00
Albinas Bikinas, Chicago	5,00
Rūta Čeputis, Chicago	1,00
Mečys Valiukėnas, Chicago	5,00
Antanas Verbickas, Chicago	5,00
A. J. Plienaitis, Chicago	5,00
A. Tveras, Chicago	5,00
J.R., Chicago	10,00

cialybėje kaip inžinierių mechanikas, džiaugdamasis atlikdamas pareigą kraštui, kuris tiek daug mums padėjo. Donatas karinėje tarnyboje jaučiasi kaip atostogose: kareivinės--vilos, aplinka--kurortas, Washingtone jau spėjo susipažinti su vyresniais kolegomis--prof. dr. J. Baliu ir kt.

UŽSIREGISTRUOTI REIKIA PRIEŠ RUGSĖJO 28 D.

Visi JAV piliečiai, kurie dar nėra užsiregistravę balsavimams, tai turi padaryti iki rugsėjo 28 d. Tai paskutinis įsiregistravimo terminas.

Registruotis reikia šiais atvejais:

- * kada niekad ankščiau nebuvot įsiregistravę,
- * kada nesat balsavę dvejus paskutinius metus,
- * kada jūs pakeitėte adresą po paskutinės registracijos,
- * kada jūs esat pakeitę savo pavardę.

Praėjusiuose prezidentiniuose rinkimuose yra dalyvavę tik 63% rinkimų teisę turinčių piliečių.

KAS GALI DALYVAUTI TALKOS SUVAŽIAVIME

Lietuvos Nepriklausomybės Talkos (LNT) pagrindiniai sanvarkos nuostatai numato, kad LNT Taryba susirenka ne rečiau kaip kas dveji metai. Pirmasis LNT Tarybos suvažiavimas šaukiamas Chicagoje rugsėjo 3 ir 4 d.

Talkos Tarybos suvažiavime, be Talkos Tarybos narių, ir Talkos Vadovybės narių, gali dalyvauti ir nariai tų organizacijų, kurios sudaro Lietuvos Nepriklausomybės Talką, o taip pat ir kvietieji svečiai.

Talkos Tarybos suvažiavimo darbo posėdžiuose sprendžiamąjį balsą turi Talkos Tarybos nariai (jų yra 24). Kiti suvažiavimo dalyviai, kiek leis laikas, taip pat galės dalyvauti diskusijose, tik, žinoma, patariamuoju balsu.

Lietuvos Nepriklausomybės Talką sudaro: Lietuvių Tautinis Sąjūdis, Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga ir Lietuvių Rezistencinė Santarvė. Visų šių organizacijų nariai gali dalyvauti Talkos suvažiavime patariamuoju balsu.

Būtina pridurti, kad pertvarkytas Lietuvių Tautinis Sąjūdis apima Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą, Kanados Lietuvių Tautinę Sąją ir kitų kraštų tautinius junginius. Teoriškai visų jų nariai turi teisę dalyvauti šiame pirmame Talkos Tarybos suvažiavime. Praktiškai tateise, žinoma, pasinaudos tik vietos ir artimųjų skyrių nariai, besidomį Lietuvos Nepriklausomybės Talkos veikimu.

Suvažiavimo proga rengiama me pobūvyje galės dalyvauti kiekvienas, kam tik leis laikas.

Pirmasis Lietuvos Nepriklausomybės Talkos Tarybos suvažiavimo posėdis bus rugsėjo 3 dieną Dariaus - Girėno posto patalpose. Posėdis prasidės 9 val. ryto.

Pobūvis bus pirmąjį suvažiavimo dieną (rugsėjo 3), 7 val. 30 min. vak., Lietuvių Auditorijoje. Jame numatytas trumpas iškilmingas aktas, o po jo meninė programa, užkandžiai, šokiai.

Antrąjį suvažiavimo dieną, rugsėjo 4-tą, darbo posėdžiai bus tęsiami Dariaus - Girėno patalpose, šios patalpos yra vėsinos.

Los Angeles

Liepos 23 d., Hollywoode, Metro Building salėje, buvo sušauktas svarbus Lietuvių Tautinių Namų dalininkų susirinkimas, kuris patvirtino ir priėmė Dr. J. J. Kūno suprojektuotą Tautinių Namų Statutą.

Dabartinę Tautinių Namų Valdybą sudaro: V. Aleksandrūnas--pirm., Dr. J. J. Kūnas--vicepirm., Valavičius--sekr., Gediminas--išd., Dūda, Latvėnas. Žilinskas--nariai.

Tautinių Namų V-bos nariai ieško užpildyti visais atžvilgiais tinkamus namus. Palaikoma nuolatinis ryšys su 8 Real Estate įstaigomis ir jau apžiūrėta per 50 pasiūly, tačiau tinkamų dar nerasta. V-ba sako: "Verčiau paaugoti daugiau laiko ir kantry-

bės, kad vėliau visi galėtų džiaugtis kartu su mumis!"

Liepos 31 d. Areo Cecho parke Liet. Tautinių Namų V-ba sušaukė šaunią gegužinę, kurioje atsilankė labai daug visuomenės. Veikė valgių ir gėrimų bufetai, kuriems vadovavo Motiekai, Kučinskienė, Grudinskienė, Leonavičienė, Valavičienė, Dr. J. J. Kūnas, Dūda, Vaitekienė, Žatkus ir kt. Abiejų bufetų aptarnautojai paaugėjo ne vien ilgas savo poilsio valandas, bet ir materialinėmis aukomis prisidėjo. Taip pat veikė laimėjimai, davę gero pelno, kuriems vadovavo Raibys su Vaitekienė, Nausėdienė, Deringienė, kurie ir patys paaugėjo nemažai daiktų. Bendrai imant, turbūt nebuvo nė vieno Taut. Namų dalininko, kuris kuo nors nebūtų prisidėjęs prie šios gegužinės geresnio pasisekimo. Jaunimui buvo pravesta kumščiasviedžio rungtynės, o sporto vadovui Makarevičiui įteikta dovana.

Pažymėtina, kad šioje gegužinėje gausiai dalyvavo senoji lietuvių karta.

Visas šios sėkmingos gegužinės pelnas skiriamas Liet. Tautinių Namų Fondui.

A. Giedraitis

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratęsdami, Dirvą aukomis parėmė:

Česna V., Montreal	5.00
Visnys V., Brooklyn	2.00
Kripavičius H., Clev.	3.00
Švedas J., Elizabeth	1.00
Žilėnas K.,	
Melrose Park	2.00
Vilkas E., Chicago	1.00
Povilaitis J., Omaha	2.00
Bagdžiūnas-Borden J.	5.00
Bočiūnas F., Hartford	5.00
Biežis S. Dr., Chicago	5.00
Petruskas J., Chicago	2.00
Valiukaitis H., Chicago	2.00
Mačys J. Dr., Columbus	5.00
Bludžiūnas A., Detroit	2.00
Drevinskienė A., Montreal	2.00
Adomaitis J., La Salle	3.00
Kozak S., Cleveland	1.00
Rimkūnas J., Hammond	5.00
Ališauskas P., Richmond Hill	2.00
Montvidas J., Waterbury	1.00
Poderys V., Chicago	1.00
Rukuiza A., Berwyn	2.00
Sčiuka A., Dorchester	2.00
Telksnys J., Great Neck	2.00
Virpša St., Chicago	5.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Clevelando priemiesty Parma šiomis dienomis atidarytos May krautuvės užkandinė pasipuošė didžiule dail. Ados Korskaitės mozaika "Piknikas". Jam pagaminti dailininkė panaudojo 200,000 spalvotų gabalėlių. Nuotraukoje: dail. A. Korskaitė prie savo kūrinio.

Neolithuanų stovykla

Korp. Neo-Lithuania trečioji vasaros stovykla įvyks rugsėjo 27 iki rugsėjo 5 dienomis Linkų vasarvietėje Christiana Lodge, Edwardsburg, Michigan. Visi stovyklautojai prašomi suvažiuoti šeštadienį. Sekmadienį po pamaldų 11 val. įvyks oficialus stovyklos atidarymas. Savaitės bėgyje kviešti prelegentai skaitys paskaitas įvairiomis temomis ir patys stovyklautojai nagrinės savo paruoštus referatus bei leis stovyklos dienraštį "Naktibalda".

Oficialus stovyklos uždarymas įvyks rugsėjo 4 d. iškilmingu posėdžiu, kada tikimasi sulaukti daug svečių iš Chicagos, Clevelando ir Detroito.

Visi kolegos neolithuanai senjorai ir juniorai prašomi atvažiuoti su uniformomis. Taip pat primename pasiimti teniso raketas bei kitokius sporto įrankius.

Visais stovyklos reikalais prašome kreiptis į stovyklos vadovą inž. VACLOVĄ MAŽEIKĄ 5841 So. Rockwell St. Chicago 29, Ill. Telefonas PROspect 6-8206.

Visi esate maloniai kviečiami aplankyti stovyklą pirmąjį, ir ypač antrąjį, darbo dienos, savaitgalį, kur būsite maloniai priimti, rasite ramaus poilsio, gerą nuotaiką ir linksmai praleisite laiką. Iki pasimatymo stovykloje.

Inž. Vaclovas Mažeika, Stovyklos Vadovas

Tik ką atvykęs iš Lietuvos Antanas Gailius pasakoja savo pergyvenimus B. Vyliadui (kairėje) ir M. Varneckui (dešinėje) savo žento J. Zubavičiaus sodyboje Clark, N.J.